

Hallerna

Norum 276

Särskild undersökning
Norum 276, Kyrkenorum 5:1
Norums socken, Stenungsunds kommun
Oscar Ortman
Bohusläns museum
Rapport 2013: 7

Hallerna

Norum 276

Särskild undersökning

Norum 276, Kyrkenorum 5:1, Norums socken

Bohusläns museum Rapport 2013:7

ISSN 1650-3368

Författare Oscar Ortman

Grafisk form Inlaga, Gabriella Kalmar

Layout och teknisk redigering Lisa K Larsson

Omslagsbild Foto taget av Mikael Eboskog. Fotot visar Mattias Öbrink som mäter in anläggningar på den östra ytan av Norum 276

Tryck Bording AB, Borås 2013

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket medgivande 90.8012

Kartor godkända från sekretessynpunkt för spridning Lantmäteriet 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684

Bohusläns museum

Museigatan 1

Box 403

451 19 Uddevalla

tel 0522-65 65 00, fax 0522-126 73

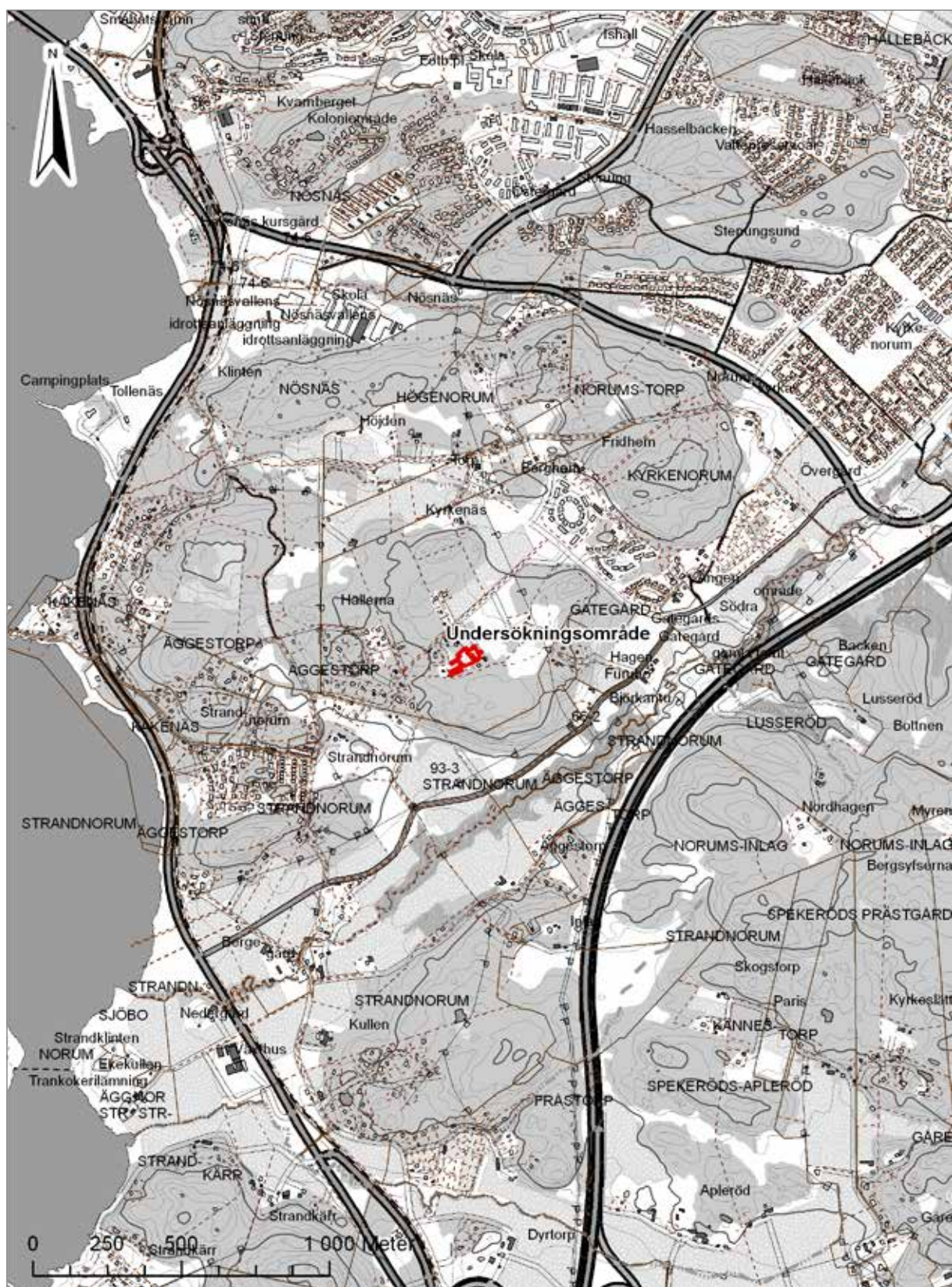
www.vastarvet.se, www.bohuslansmuseum.se

Innehåll

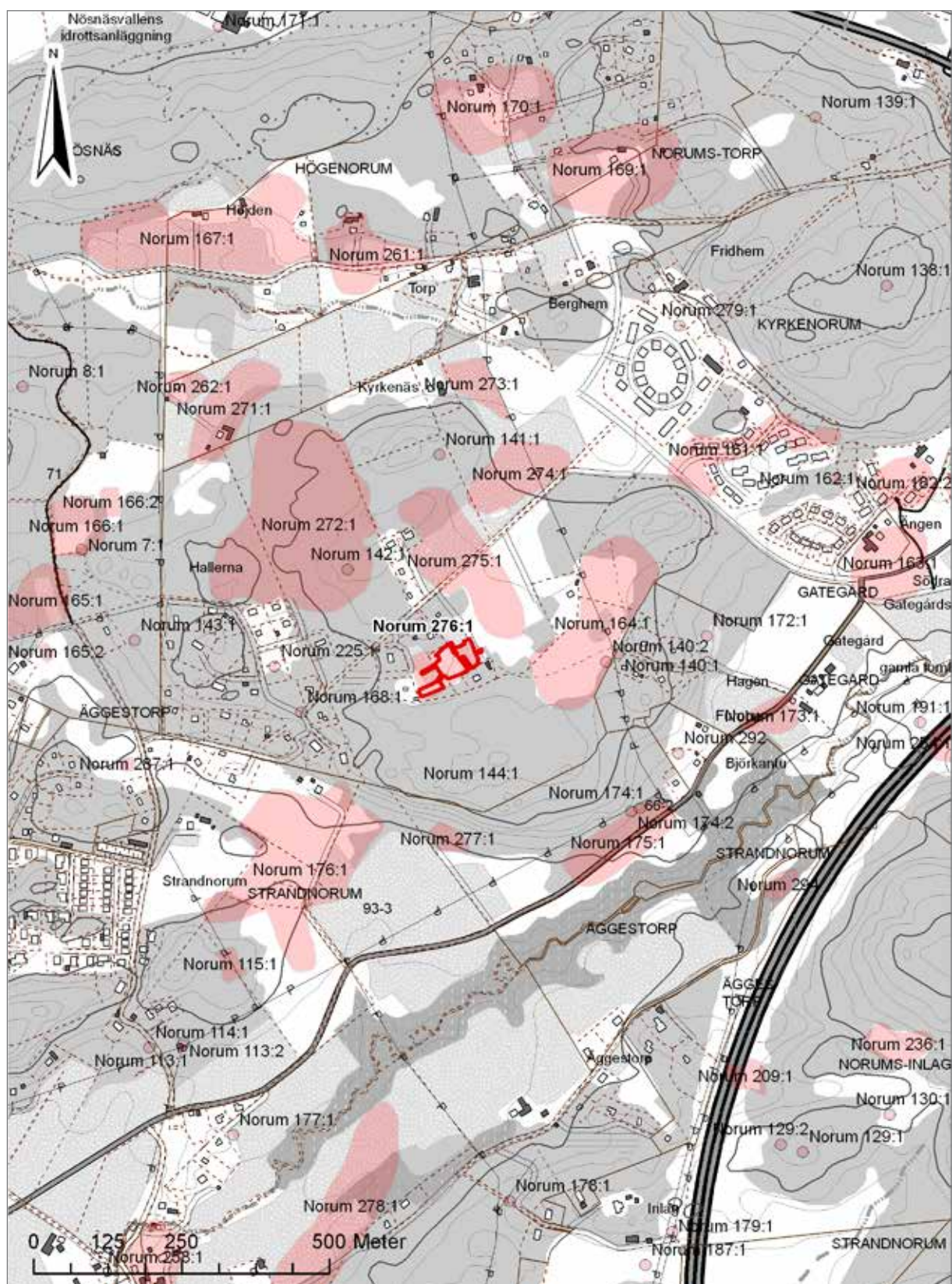
Sammanfattning.....	7
Bakgrund.....	7
Landskapsbild.....	7
Naturlandskap.....	7
Kulturlandskap.....	7
Fornlämningsmiljö.....	7
Historiskt källmaterial.....	8
Tidigare undersökningar.....	8
Metod.....	10
Resultat.....	11
De enskilda huslämningarna.....	11
Gropar, rännor och härdar.....	15
Fynden.....	15
<i>Keramik, brynen, löpare och slagen flinta</i>	15
Analyser.....	15
<i>Vedartsanalyser</i>	15
¹⁴ C-analyser.....	18
<i>Makrofossilanalyser</i>	18
Samtidighet och kontinuitet.....	18
<i>Förhållandet mellan Norum 164 och Norum 276</i>	18
Resultat gentemot undersökningsplanen.....	19
Materialets potential.....	19
Åtgärdsförslag.....	19
Referenser.....	20
Litteratur.....	20
Otryckta källor.....	20
Tekniska och administrativa uppgifter.....	21
Bilagor.....	22

Figur 1. Utsnitt ur Sverigekartan med platsen för undersökningen markerad. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

Figur 2. Utsnitt ur GSD-Fastighetskartan, 7183, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:20 000. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

Figur 3. Utsnitt ur GSD-Fastighetskartan, blad 7183, med översikt över undersökningsområdet samt närliggande fornlämnningar markerade. Skala 1:10 000. Godkänd ur sekretesspunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

Sammanfattning

Inom undersökningsområdet påträffades ett stort antal anläggningar, bland annat ca 200 stolphål, av vilka flera kunde bindas samman till mellan fyra och sex hus. Av dessa är fyra säkra och två osäkra. Därtill påträffades också ett 70-tal gropar, 11 härdar, 8 rännor och 1 kokgrop. Fynden, som hittades i anläggningar och som lösfynd, består av en mindre mängd slagen flinta, bränd lera och keramik. Ett kärl, troligen från järnålder, framkom i ett av stolphålen till hus 6.

De åtta anläggningar som innehöll makrofossiler visade fynd av skalkorn och brödvete. Fynd av målla indikerar näringsrika åkrar, sannolikt gödslade. Elva ¹⁴C prover analyserades, tre från härdar och åtta från stolphål. En av de tre härdarna daterades till bronsålder period III–IV, de två övriga till förromersk järnålder. Stolphålen, och därmed husen, daterades till förromersk järnålder.

Efter utförd undersökning bedöms att Norum 276 är slutundersökt. Lagskyddet för fornlämningen bör därmed inte ligga kvar.

Bakgrund

Under senvintern och våren 2006 utförde Bohusläns museum/Västarvet en arkeologisk slutundersökning av en boplatz strax utanför Stenungsund. Undersökningen föranleddes av vägbyggnation inom detaljplanelområdet Hallerna 2. Uppdragsgivare var Stenungsunds kommun. Fornlämningen framkom i samband med en arkeologisk utredning 1990 (Nyqvist 1990).

I enlighet med Länsstyrelsens beslut (dnr 431-45062-2005) utfördes undersökningen av tre arkeologer från Bohusläns museum under 14 dagar, mellan den 27 mars och 13 april 2006. Ansvarig fältarbetsledare var Mikael Eboskog.

Syftet med undersökningen var att klarlägga boplatzens förhållande till det närliggande boplatzkomplexet Norum 164. I sin avhandling *Landskapet som ram – hus och grav som manifest* definierar Roger Nyqvist Norum 164 som en del av en centralplats (Nyqvist 2007:266). Norum 276 ansågs kunna bidra med väsentlig information om Norum 164. Bland annat skulle undersökningen ge ökad insikt i de huskonstruktioner som ligger i anslutning till impediment och som utifrån andra undersökningar möjligen utgör en lokal byggnadstradition. Vidare skulle undersökningen ligga till grund för en diskussion om boplatzens förhållande dels till centralplatsen, dels till perifert liggande bebyggelse. Dessa

aspekter har beröringspunkter med Bohusläns museums program för arkeologisk kunskapsutveckling. I detta ingår teman som regionala strukturer och boplatsers inre organisation (Axelsson & von Arbin 2005:23).

Landskapsbild

Naturlandskap

Norum 276 är belägen på Hallernaplatån på nivåer kring 50–55 meter över havet. Hallernaområdet utgörs av hållmark med sand och moränpartier samt enstaka områden med lera. Undersökningsområdet utgörs av krönet samt sydvästra slänten av en höjdrygg. Boplatzen, ca 5 000 kvadratmeter stor, är belägen på en sandig yta mellan hållar.

Kulturlandskap

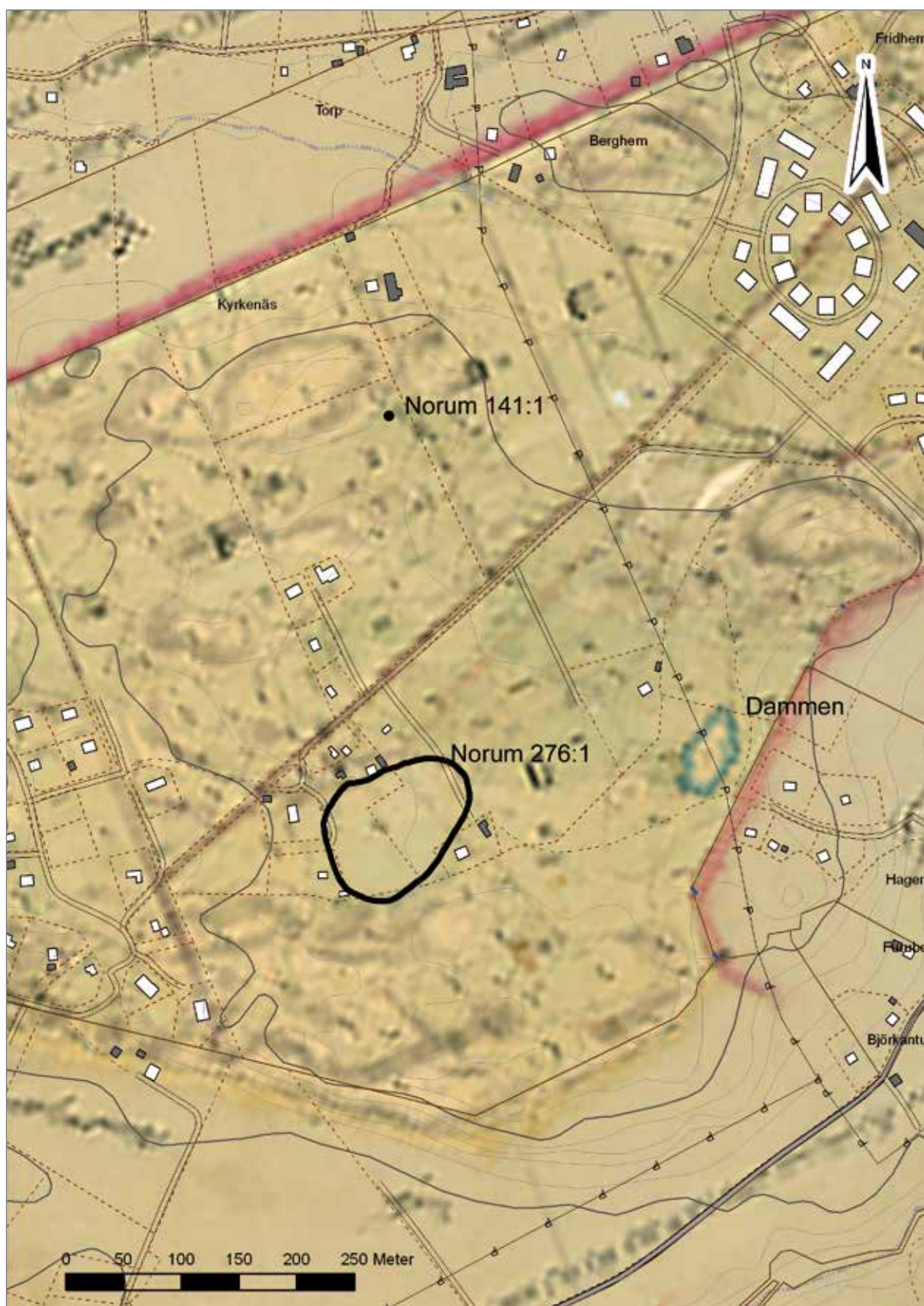
Hallernaplatån präglades i början av 1900-talet fortfarande av att det länge varit utmark med spridd uppodling vid ett tiotal torp. Under mitten av 1900-talet etablerades här också en del sommarstugebebyggelse. I historisk tid har området varit utmark till gårdarna i Strandnorum, Nösnäs, Högenorum, Torp och Kyrkenorum.

Fornlämningsmiljö

Närmast Norums kyrka har fornlämningsmiljön en tydlig järnåldersprägel. Roger Nyqvist har i sin avhandling *Landskapet som ram – hus och grav som manifest* (Nyqvist 2007) definierat området som ett centralområde. I avhandlingen redogör Nyqvist bland annat för hur centralområdet runt Norums kyrka växer fram. Under *Fas I* (yngre bronsålder/äldre järnålder) etableras bebyggelseenheter med hus och gravar både nere i dalgången och uppe på Hallernaplatåns östra brink. Dessa etableringar sträcker sig även in i *Fas II* (äldre järnålder). Under *Fas III* (yngre järnålder) återfinns bebyggelse och gravfält nere i dalgången.

En och en halv kilometer norr om Norum 276 ligger ytterligare ett järnåldersgravfält, på fastigheten Högenorum (Norum 92) och en aktivitetssyta (Norum 219). Lämningarna på Norum 219 utgjordes av ett skärvstenslager och spridda boplatzlämningar i form av rännor och stolphål samt keramik daterad till romersk järnålder (Bohusläns museum rapporter i manus).

Längre västerut på Hallernaplatån finns ytterligare boplatser och gravar från mesolitikum och fram till

Figur 5. Utsnitt ur Kyrkenorums lagaskifteskarta från 1840 med den i texten nämnda domarringen, Norum 141:1, sandtåkten och dammen. Skala 1:4 000 (LMV 14-NOR-68).

Figur 6. Norum 276. Avbaning i snöglopp. Foto Bohusläns museum.

stolphål, en ränna, en härd och ett tunt 1×2 meter stort och 0,1 meter tjockt kulturlager i de elva schakt som grävdes inom förundersökningsområde 20. Fynden utgjordes av keramik och bränd lera (Nyqvist & Ortman manus).

Som en följd av tilltagande exploatering utanför Stenungsund ägde ett flertal undersökningar rum i början av 1990-talet. Resultaten från dessa undersökningar visar att östra Hallernaplatån samt inre och nordöstra delen av Strandnorums dalgång utgjorde en centralbygd under större delen av järnåldern. Från perioden yngre bronsålder till förromersk järnålder har man påträffat tre boplatser med tillhörande områden för flatmarksgravar (Norum 161, 163 och 164). Från romersk järnålder till folkvandringstid finns ytterligare boplatser samt ett gravfält i nedre delen av dalgången (Norum 159 och 160). Under vendeltid och vikingatid har bebyggelsen varit koncentrerad till dalgången intill samma gravfält. Gravfältet (Norum 160) hör sannolikt samman med en gravgupp (Norum 162) som ligger uppe på Hallernaplatån, på randen till ett äldre grustag.

I samband med förundersökningen tolkades Norum 276 som en västlig utlöpare av den större boplatser Norum 164. I detta område undersökte man 1992

lämningarna efter en cirka 50 meter lång hallbyggnad som daterades till romersk järnålder. Bebyggelsen på Norum 164 var belägen på ett avstånd av endast 50–300 meter öster om Norum 276. Till boplatserkomplexet hör ytterligare fyra mindre bebyggelseenheter samt två gravhögar, vilka undersöktes samma år (Norum 140:1 och 140:2). I närområdet finns det fortfarande kända fornlämningar som ej har undersökts, däribland en domarring och en stensättning (Norum 141 och 142).

Det undersökta boplatserkomplexet Norum 164 var i bruk från bronsålder och in i vendeltid. Vid 1992 års undersökning av Norum 140 och Norum 164 undersöktes sammanlagt tio långhus som var placerade på en svag, sandig förhöjning vid Hallernaplatåns östra brink (Bohusläns museum rapport i manus). Norum 276 låg på den sydvästra delen av samma förhöjning.

Metod

Området avbanades med grävmaskin i etapper då det inledningsvis fortfarande fanns snö och tjäle kvar. Anläggningar dokumenterades med foto och ritningar. Avbaningen försvårades då maskinisten inte hade det tålamod och den förståelse som krävs vid arkeologisk

Figur 7. Norum 276. Den avbanade ytan vid hus 1, 2 och 3, från öster. Här framgår den ojämna avbaningen tydligt.
Foto Mikael Eboskog.

avbaning, något som kom att innebära att olika anläggningar bevarades i olika hög grad – se figur 6 och 7.

Fynd insamlades och allt bearbetades digitalt i Intransis. Prover för makrofossil-, vedart- och ^{14}C -analys togs ur stolphål tolkade som takbärande, samt i härdar och i kokgropan.

Resultat

Inom slutundersökningsområdet identifierades spår av fyra till sex förhistoriska hus, fyra säkra och två osäkra. De tydligaste av dessa var *hus 3* och *hus 6*, där takbärande stolphålspar, så kallade bockpar, kunde dokumenteras. Även *hus 1* hade en tydlig struktur, men här tycks det vara frågan om ett tvåskeppigt mesulahus. *Hus 2* och *hus 4* däremot uppvisade ett mer ostrukturerat gytter av stolphål och gropar runt husens bockpar. Det femte huset var mer osäkert till sin karaktär och består av två stolphålspar.

De enskilda huslämningarna

Husen var jämt fördelade över den undersökta ytan. Härdar som kunde kopplas till husen fanns i fyra av husen. Av dessa har tre härdar ^{14}C -daterats. I *hus 2* har härden A5045 daterats till bronsålder period III–IV (Ua-34812), med två sigmas kalibrering 1265–1024 f. Kr. I *hus 4* har härden A5303 daterats till förromersk järnålder (Ua-34813) med två sigma 597–406 f. Kr. Även *hus 6* har, genom datering av härden A6365 (Ua-34817), med två sigma förts till förromersk järnålder 551–394 f. Kr. Se figur 8 och tabell 1.

Övriga dateringar kommer från fyllningen av stolphål. Sammansättningen av vedarterna från proverna tyder på att det rör sig om material från ett kulturlager och inte enskilda brunna stolphål (bilaga 4). Vedartsanalysen styrks av att stolphålen nästan uteslutande har en datering till mellan 600–400 f. Kr. (se tabell 1). Analysresultatet leder till en chimär samtidighet, vilket i sin tur leder till en ganska självklar och intetsägande slutsats: antingen är husen samtida eller så är de det inte. Fynden av keramik pekar också de entydigt på en datering till förromersk järnålder. Mellan *hus 2* och *hus 5* finns en kulturlagerrest, A4241, med en äldre

Figur 8. Norum 276. Översiktlig plan som visar de sex husens placering samt de daterade härdarna. Skala 1:500. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

Figur 9. Norum 276. Översiktsbild tagen från sydost. Foto Mikael Eboskog

datering. Här påträffades neolitiska fynd. Boplatsen har alltså äldre dateringar men har inga spår som är yngre än förromersk järnålder.

Hus 1, ett tvåskeppigt mesulahus, representeras av sex takbärande stolpar från A263 i väster till A6177 i öster. Huset var minst 10 meter långt och drygt tre meter brett. Huset hade raka långsidor, något indragna vid de båda gavlarna. Den norra väggkonstruktionen utgjordes av fem stolphål, varav de två i väster utgjorde ett dubbelstolphål (A230 och A241). I den södra väggkonstruktionen ingick åtta eller nio stolphål; fyra av dessa kan tolkas som dubbelstolphål, A462 och A473 respektive A6160 och A6218. Den takbärande mittkonstruktionen bestod av sex stolpar 0,3 meter i diameter och 0,25–0,3 m djupa. Två av stolphålen, A374 och A6186, var grävda till fast berg. I den västra respektive den östra gaveln bildade de takbärande stolparna två dubbelstolpar, A251 och A263 respektive A6168 och 6177. Se bilaga 3 och 6.

I västra delen och norr om huset finns ett område med mindre kulturlagerrester, A608. I anslutning till huset gjordes spridda fynd av keramik och bränd lera.

Hus 2, ett treskeppigt hus, representeras av tre bockpar, från A5030–A5084 i norr till A6639–A5144

i söder. Huset var minst fem meter långt och två och en halv till tre meter brett. Härden A5045 har ¹⁴C-daterats till bronsålder period III–IV. Eventuellt är det istället lämningarna efter två treskeppiga hus som överlagras varandra. Se bilaga 3 och 6.

Hus 3, ett treskeppigt hus med välvd gavel, var både det tydligaste och det längsta långhuset på Norum 276. Den takbärande konstruktionen utgjordes av tre bockpar med takbärande stolpar i den sydvästra delen av huset, från A4576–A6141 till A1077–A1260 (bilaga 3 och 7). Ytterligare en kraftig takbärande stolpe, A4305, fanns i husets mellersta del. Dimensionen på de takbärande stolparna varierade i diameter mellan 0,2 och 0,3 meter och hade ett djup på ungefär 0,3 meter. Huset var minst 17 meter långt och 6 meter brett. Dess nordöstra begränsning utgjordes av stolphålet A4608. Husets norra gavel är tydligt välvd. Spår av väggkonstruktionen utgjordes av två stolpar, A1407 och A5192, på den västra sidan. På husets östra sida fanns fler stolpar från väggkonstruktionen bevarade, A4569, A1065, A4378, A4329, A4447 samt A4492. Två härdar, A1418 och A5211, låg inom huset. Ingen av dessa är daterade. Ett av makrofossilproven från stolphålet A1219 innehöll en påtaglig mängd sprutslag. Förekomsten

Anläggning	Typ	Vedart	Lab nr	¹⁴ C-ålder	Kalibrerat 1 sigma	Kalibrerat 2 sigma	Kommentar
A162	Stolphål	Salix	UA-34807	2275±35 BP	395-357 BC (60,7%), 282-257 BC (28,9%), 245-235 BC (10,4%)	400-350 BC (48,5%), 309-209 BC (51,5%)	
A251	Stolphål	Salix	UA-34808	2310±35 BP	405-364 BC (100%)	414-351 BC (77,8%), 479-470 BC (0,6%), 297-227 BC (20,4%), 223-210 BC (1,1%)	
A1077	Stolphål	Ek	UA-34809	2290±35 BP	400-359 BC (80,2%), 277-258 BC (19,8%)	405-351 BC (61,2%), 299-227 BC (35,9%), 224-210 BC (2,8%)	Kvist
A1219	Stolphål	Ek	UA-34810	2425±35 BP	706-695 BC (6,3%), 539-409 BC (93,6%)	751-686 BC (19,1%), 667-639 BC (5,9%), 618-615 BC (1,8%), 594-401 BC (74,8%)	Kvist
A1700	Stolphål	Kottefjäll	UA-34811	2335±35 BP	414-374 BC (96,7%) 478-471 BC (3,3%)	518-358 BC (97,4%) 278-258 BC (2,5%)	
A5045	Härd	Hassel	UA-34812	2940±35 BP	1255-1238 BC (10,1%), 1214-1112 BC (81%), 1100-1087 BC (6,6%), 1063-1059 BC (2,1%)	1265-1024 BC (100%)	
A5303	Härd	Al	UA-34813	2440±35 BP	731-691 BC (22,2%), 660-651 BC (4,2%), 544-413 BC (73,5%)	753-685 BC (22,8%), 668-632 BC (90,8%), 635-611 BC (2%), 597-406 BC (65,9%)	
A5474	Stolphål	Björk	UA-34814	2425±35 BP	706-695 BC (6,3%), 539-409 BC (93,6%)	751-686 BC (19,1%), 667-639 BC (5,9%), 618-615 BC (1,8%), 594-401 BC (74,8%)	Kvist
A5482	Stolphål	Hassel	UA-34815	2440±35 BP	731-691 BC (22,2%), 660-651 BC (4,2%), 544-413 BC (73,5%)	753-685 BC (22,8%), 668-632 BC (90,8%), 635-611 BC (2%), 597-406 BC (65,9%)	
A6129	Stolphål	Hassel	UA-34816	2340±35 BP	483-466 BC (10%) 416-378 BC 89,9%)	521-360 BC (98,6%) 274-260 BC (1,4%)	
A6365	Härd	Al	UA-34817	2400±35 BP	513-404 BC (100%)	745-688 BC (11,9%), 664-647 BC (2,6%), 551-394 BC (85,4%)	

Tabell 1. Sammanställning över ¹⁴C-dateringar från Norum 276.

av sprutslag tyder på att det förekommit järnsmide i anslutning till huset.

Hus 4 är ett treskeppigt hus. Den takbärande konstruktionen utgörs av tre bockpar, från A5645–A6058 i väster till A5339–A6502 i öster. De takbärande stolphålen dimensionerades varierade, diametern mellan 0,2 och 0,3 meter, djupet mellan 0,18 och 0,3 meter (bilaga 3 och 8). Huset var minst 12,5 meter långt, och bredden mellan bockparen varierade mellan 3,3 och 4, 0 meter. *Hus 4* är inte helt lättolkat. I den östra delen finns markanta inslag av stolphålsbottnar, vilket kan bero på att ytan avbanats kraftigare där. Några väggkonstruktioner gick inte att iakttaga. En eventuell mittrad med stolphål, A5433 och A5467, kan också tolkas som delar i ett annan grundplan, där huskroppen har en mer sydväst–nordöstlig sträckning. I ett sådant hus skulle de takbärande bockparen utgöras av A5700 och A6389 i sydväst samt A5482 och A5339 i nordöst. Inte hel-

ler här går det att spåra någon tydlig väggkonstruktion.

Makrofossilproverna från stolphålen som ingick i *hus 4*, eller låg i anslutning till huskonstruktionen, var de som gav bäst resultat. I tre av proverna påträffades enstaka fröer av korn eller ogräs. I A5339, ett stolphål, påträffades ett bryne och hela 21 förkolnade fröer av mälla samt enstaka frön av sädeslag; se bilaga 5. Den relativt rikliga förekomsten av förkolnade fröer i anslutning till *hus 4* tyder på att man eventuellt rensat säd där. Makrofossilanalysen tyder också på att matlagning skett nära stolphålet A5339. Härden A5303 har ¹⁴C-daterats till förromersk järnålder; se bilaga 17.

Hus 5 utgjordes av två osäkra bockpar: A1688–A2126 respektive A2208–A2140. Det kan eventuellt vara spåren efter ett mindre hus i anslutning till *hus 6*; se bilaga 11.

Hus 6, är ett treskeppigt hus med en välvd gavel i norr. Här påträffades fyra bockpar, från A2435–A6348 i

söder till A 2277–A2262 i norr. Huset har minst varit 11 meter långt och 6 meter brett. Det låg tre härdar inom husets begränsning, A2330, A2389 och A6365. En av dessa, A6365, ¹⁴C-daterades till förromersk järnålder. A6365, en härd/kokgrop, skiljer sig från de övriga härdarna. Anläggningen är rund, 1,2 meter i diameter och 0,3 meter djup. Botten av anläggningen är ”klädd” med 0,1–1,5 meter stora och 0,05 meter tjocka stenar. Alven runt omkring var rödaktig och visade tecken på upphettning. Lagerföljden i härden utgjordes av ett mörkbrunt, sotigt lager i botten som överlagrades av ett ljusare, sandigt lager med inslag av kol. I anläggningens yta låg ytterligare ett gråsvart, sotigt lager. Lagerföljden tyder på att man vid något tillfälle tömt anläggningen och använt den igen. Keramik påträffades i tre av husets anläggningar: A2315, A2389 och A2408. Se bilaga 3 och 11.

Även här gav makrofossilanalysen relativt mycket förkolnade fröer i ett stolphål, A1700; se bilaga 5. I övrigt påträffades enstaka fragment av keramik i A2408 och A5303 samt i en av härdarna, A2389. Man hittade även två löpare, varav en påträffades vid avbaningen (F54) och en i stolphålet A2374; se figur 11, bilaga 3 och 11.

Gropar, rännor och härdar

Förutom de fyra till sex husen inom Norum 276 fanns även ett område med gropar mellan *hus 6* och *hus 4*. Mellan *hus 6* och *hus 3* fanns dessutom ett område med härdar, kokgropar och gropar. Strax norr om detta område låg ett område med rännor och ett kulturlager. Eftersom området varit plöjt i historisk tid var kulturlagret endast sporadiskt bevarat. Värt att notera är att kulturlagret framförallt fanns bevarat i anslutning till *hus 1* (figur 10, bilaga 6). Rännorna förekom framförallt inom ett 4×12 meter stort område med en tydlig nord-sydlig utsträckning. Eftersom det är frågan om flera kortare rännor som har samma riktning, kan det vara frågan om en stor ränna som bevarats sporadiskt. En alternativ tolkning är att man under förhistorisk tid grävt flera parallella rännor. Eventuellt kan det vara frågan om någon slags dike eller avgränsning snarare än en huskonstruktion. En ränna sträckte sig i sydost-nordvästlig riktning i närheten av *hus 1* och *hus 2*. Även denna ränna var bevarad i två kortare partier; de låg på rad efter varandra i samma riktning. Ingen av rännorna kunde kopplas samman med något av husen. Fynden i anslutning till rännorna och groparna mellan *hus 3*, *4* och *6* utgjordes i huvudsak av flinta, men här påträffades också en slipsten, F57 (F3702), och ett bryne, F39 (F3707).

Något som försvårar tolkningen av platsen är att området som berördes av 2006 års slutundersökning inte rymmer några större fyndtomma områden utanför anläggningarna; bopplatsen saknar naturlig avgränsning. Detta gör det svårt att veta om bopplatsen sträcker sig utanför den avbanade ytan eller inte.

Fynden

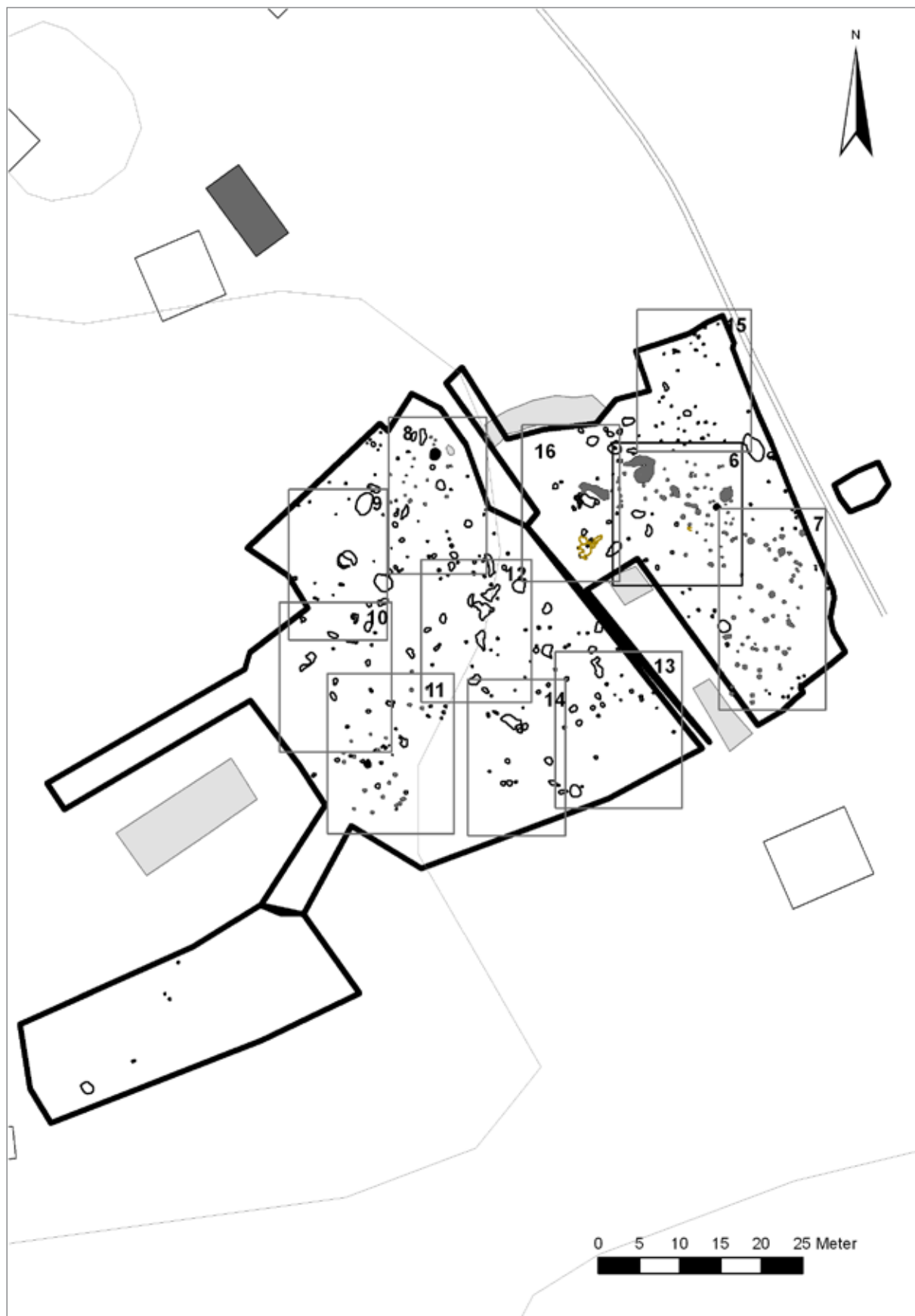
Keramik, brynen, löpare och slagen flinta

Från undersökningen av Norum 276 finns ett ganska begränsat fyndmaterial. En större del framkom vid avbaningen och finns spridda över undersökningsområdet, medan några av fynden kan kopplas till enskilda anläggningar och hus. Av de 57 fyndposterna utgjordes 34 av avbaningsfynd. De resterande kunde knytas till enskilda anläggningar. Avbaningsfynden utgjordes av enskilda fynd av framförallt slagen flinta. Av 28 flintor hittades fyra i anläggningar. Förutom ett spån utgjordes flintan genomgående av avslag eller övrigt slagen flinta; se bilaga 2. Keramiken var koncentrerad till några stolphål och härdar. Av sammanlagt 16 fyndposter gjordes 11 fynd i anläggningar. Sammanlagt påträffades 88 skärvor keramik. I tre anläggningar, A 1418, A2389 och A2408, fanns fler än tio skärvor. I *hus 4* gjordes fynd av brända ben, keramik och bränd lera i härden A5303, som ¹⁴C-daterats till 597–406 f.Kr. I *hus 6* fanns rikligt med keramik i två anläggningar, A2389 och A2408, och i *hus 3* i härden A1418. Vid avbaningen gjordes också fynd av ett eventuellt bryne (F39, F3707), en löpare (F51, F6388) samt en slipsten (F57, F3702). Ett bryne och en löpare hittades också i stolphålen A5339 respektive A2374.

Analys

Vedartsanalyser

Kol från sammanlagt 35 anläggningar analyserades av Erik Danielsson, VEDLAB. Den övervägande delen var från stolphål, men även kol från några härdar analyserades. Nästan alla prover visade en blandning av olika lövträd, där al, ek, björk och hassel förekom. Enstaka anläggningar innehöll även rönn, salix och tall. Resultatet från vedartsanalysen visade att en allmän lövskogsvegetation funnits i området, som i de flesta fall inte kan knytas till någon enskild anläggning. Analysen visar istället att fyllningen i stolphålen kommer från ett omgivande kulturlager och att det är detta man daterar om

Figur 10. Norum 276. Översiktlig plan som visar de övriga anläggningarna . Infällda rutor återfinns som bilagor 6–16. Skala 1:500. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

Figur 11. Norum 276. Schaktplan som visar var fynden påträffats. Härdar och keramikfynd med anläggnings- respektive fyndnummer. Skala 1:500. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684.

man väljer att datera några av proverna från stolphål. Stolphålet A1688 utgjorde ett undantag där det analyserade kolet utgjordes av ek. Se bilaga 4.

¹⁴C-analyser

Kol från sammanlagt 11 anläggningar ¹⁴C-analyserades av Ångströmlaboratoriet vid Uppsala universitet. Det rörde sig om kol från åtta stolphål och tre härdar. Samtliga prover från stolphålen gav en datering till förromersk järnålder; se tabell 1. Härdarna däremot uppvisar en större spridning, där A5045 daterats till bronsålder period III–IV, medan de båda andra härdarna, A5303 och A6365, daterats till övergången bronsålder–förromersk järnålder respektive förromersk järnålder.

Makrofossilanalyser

Fyllningen från sammanlagt 54 anläggningar har analyserats av Mats Regnell vid Stockholms universitet. 15 av proverna gav ett positivt resultat antingen i form av förkolnade fröer (åtta stycken prover) och/eller genom fynd av sprutslag (åtta prover). Sprutslagen finns fördelad på anläggningar från *hus 3, 4 och 6*. Av dessa anläggningar skiljer sig det takbärande stolphålet A1219 i *hus 3*, där rikligt med sprutslag påträffades, från de övriga. Anläggningar med förkolnade fröer finns representerade i *hus 2, 3, 4 och 6*. Stolphålet A3539 i *hus 4* utgör här en markant koncentration. Se bilaga 5.

Samtidighet och kontinuitet

Boplatsen vid Norum 276 visar en tydlig samtidighet, där fyra av de fyra till sex husen varit i bruk under förromersk järnålder. Husen är daterade med kol ifrån stolphålsfyllning från respektive hus. Erik Danielsson som utfört vedartsanalysen har på pekat att det i sådana fall finns stor risk för att man daterar ett kulturlager snarare än enskilda anläggningar. Det är kanske mer korrekt att tala om att boplatsen har en entydig datering till förromersk järnålder. *Hus 1* avviker med sin mesulakonstruktion, och en härd i anslutning till huset har en datering till bronsålder period III–IV. *Hus 3* och *hus 6* är samma typ av treskeppiga hus med rundade gavlar, och *hus 4* kan liksom *hus 6* dateras till förromersk järnålder. Resultatet från vedartsanalysen visade att fyllningen i stolphålen kommer från ett omgivande kulturlager. Men enstaka exempel på stolphål som grävts ner i kulturlager (A523) och på kulturlager (A5652, som överlagrar stolphål A6389) visar på en

mer komplex situation än vedartsanalysen antyder. Det är frågan om en samtidighet under vilken vissa enstaka händelser avlöst varandra. Tyvärr är det alltför få anläggningar som överlagrar varandra eller skärs av andra anläggningar för att man utifrån dessa ska kunna dra några mer långtgående slutsatser om till exempel husens inbördes ålder. Sammantaget visar fynd och dateringar på att det på boplatsen funnits en gård som framförallt har kunnat dateras till förromersk järnålder. Spåren av de övriga aktiviteterna inom bebyggelseenheten visar en tydlig strukturering: Mellan *hus 4* och *hus 6* fanns ett område med avfallsgropar, och mellan *hus 3* och *hus 6* fanns ett område med avfallsgropar, härdar och kokgropar. Området med rännor centralt på boplatsytan, A1755 i norr till A2864 i söder, kan eventuellt tolkas som en avgränsning i form av dike eller hägnad. Om man inte tolkar stolphålsraden mellan *hus 1* och *hus 3* som ytterligare ett hus, kan man se dem som någon form av avgränsning/hägnad mellan *hus 1* och *hus 3*. Tankarna om avgränsning av boplatsen har framförts i analysen av Norum 164. Här är det dock frågan om en distinkt stolphålsrad ett stycke från huskropparna (Bohusläns museum rapporter i manus).

Det inslag av sprutslag som makrofossilanalysen visade har tolkats som att det förekommit smide i eler i anslutning till *hus 3*. Några andra indikationer på smide, som till exempel sintrad lera, kunde inte påvisas. Några indikationer på smide hittades inte vid 1992 års undersökningar av det närliggande boplatområdet Norum 164 liksom inte heller några spår som indikerar järnframställning (Bohusläns museum rapporter i manus; Nyqvist 2007).

Förhållandet mellan Norum 164 och Norum 276

En jämförelse med resultatet från 1992 års undersökningar av Norum 164 uppvisar vissa likheter. Inom Norum 164 kunde man efter undersökningarna förutom den 50 meter långa hallen i norra delen identifiera fyra olika grupperingar av hus som mer eller mindre löpte in i varandra (Nyqvist, 2007:131ff). Inom varje husgrupp kunde man se hur de enskilda husen i flera fall avlöste varandra och ibland hade återutnyttjats. Av de fem identifierade husgrupperingarna hade den som låg närmast Norum 276 fynd som kunde knytas till stenåldern, samtidigt som det var tydligt att samtliga fyra hus antagligen varit i bruk under slutet av yngre bronsåldern och fram till äldre järnåldern. Dels fanns det flera hus som anlagts på platsen för ett annat hus, så att stolphålen låg om lott, dels fanns det några hus

som delvis överlappade varandra eller där en kortsida låg kloss an en annan kortsida (Bohusläns museum rapporter i manus).

Sett till förhållandena på Norum 164 är det rimligt att anta att Norum 276 utgjort en del av samma boplatsskomplex och är samtida med den mest expansiva perioden av boplatssområdets utnyttjande. Förhållandet mellan *hus 1* och *hus 2* på Norum 276 kan tolkas som att *hus 2* avlöser *hus 1*. Flera av husen har haft dubbelstolphål som kan vara resultatet av att en äldre stolpe bytts ut under husets levnadstid. Exempel på dubbelstolphål finns i *hus 6*: A6356 och A6348. Indikationerna på överutnyttjande av området och sandflykt som 1992 års pollenanalys visade (Nyqvist, 2007:136), kunde inte bekräftas vid 2006 års undersökning av Norum 276. Dateringarna från Norum 276 tyder på att denna del av boplatsskomplexet upphört någon gång efter förromersk järnålder, eventuellt innan området överutnyttjades under romersk järnålder.

De rännor som påträffades vid undersökningen hade inte karaktären av väggrännor. Däremot gick det att göra iakttagelser vad beträffar huskonstruktioner. I *hus 1*, mesulahuset, var tre av de takbärande stolparna grävda ner till fast berg. Här fanns stolphål som var grävda genom kulturlagerrester, nämligen A943, A3387 och 3451. Samtidigt fanns det exempel på stolphål som överlagrades av kulturlagerrester. På så sätt överlagras till exempel lagret A5652 stolphålet A6389. Två av husen, *hus 3* och *hus 6*, var försedda med välvda gavlar, en hustyp som också förekom bland husen på Norum 164. Detta är ett drag som pekar på samhörighet med den närliggande boplatsskomplexen Norum 164. Norum 276 har med all sannolikhet varit samtida med den mest intensiva nyttjandefasen för Norum 164, yngre bronsålder till äldre järnålder. *Hus 1, 2* och *4* visar spår på det gytter av stolphål som den långvariga bosättningen vid Norum 164 avsatt. Även här kan man tänka sig att yngre hus byggts på platsen för äldre hus.

Resultat gentemot undersökningsplanen

I undersökningsplanen diskuteras möjligheten att belysa huskonstruktioner i anslutning till impediment. Denna möjlighet föll bort då det aktuella impedimentet visade sig ligga strax norr om den undersökta ytan. Undersökningen av Norum 276 kunde visa på en samtidighet med Norum 164. Spåren efter de förhistoriska husen på Norum 276 visar också på likheter med Norum

164. Här fanns stolphål som var grävda genom kulturlagerrester, nämligen A943, A3387 och 3457. Samtidigt fanns det exempel på stolphål som överlagrades av kulturlagerrester. På så sätt överlagras till exempel lagret A5652 stolphålet A6389. Två av husen, *hus 3* och *hus 6*, var försedda med välvda gavlar, en hustyp som också förekom bland husen på Norum 164. Detta är ett drag som pekar på samhörighet med den närliggande boplatsskomplexen Norum 164. Norum 276 har med all sannolikhet varit samtida med den mest intensiva nyttjandefasen för Norum 164, yngre bronsålder till äldre järnålder. *Hus 1, 2* och *4* visar spår efter ett gytter av stolphål, ett mönster som också framträder inom Norum 164. Norum 276 visar tecken på järnsmide, vilket inte har kunnat identifieras inom Norum 164. Eventuellt kan man tänka sig någon form av rumslig indelning, där smidet är förlagt till boplatsskomplexets ytterområde.

Materialets potential

Resultatet från undersökningen visar att Norum 276 är en del av ett större boplatsskomplex som omfattar forn-lämningarna Norum 140, 161 och 164 i boplatsskomplexets direkta närhet men även de äldre boplatssfaserna vid Norums kyrka, Norum 160 (Nyqvist 2007). De olika hustyper som påträffades vid 2006 års undersökning visar påtagliga likheter med husen från Norum 164 och kan bidra till diskussionen kring den lokala byggnadstraditionen i mellersta Bohuslän under äldre järnålder. Indikationerna på finsmide i form av sprutslag är något som tidigare inte påträffats inom boplatsskomplexet på östra Hallerna. Att smide endast skulle ha förekommit inom Norum 276 är högst osannolikt. Det är nog snarare så att sprutslag inte iakttagits tidigare.

De förändringar som går att utläsa i bosättningsmönstret har Roger Nyqvist tolkat som ett resultat av överutnyttjande, varvid närområdet drabbades av sandflykt (Nyqvist 2007:136).

Åtgärdsförslag

Efter utförd undersökning bedömer Bohusläns museum att Norum 276 är slutundersökt. Lagskyddet för forn-lämningen bör därmed inte ligga kvar.

Referenser

Litteratur

Axelsson, S. & von Arbin, S. 2005. *Program för arkeologisk kunskapsutveckling*. Bohusläns museum Rapport 2004:36. Uddevalla.

Hernek, R. & Balknäs, N. 2009 Grav, boplats och flintdepåer i Västra Hallerna, Norums socken, Stenungsunds kommun, Bohuslän. Rapport 2009:49. Uddevalla

Janzén, A. 1972. *Ortnamnen i Göteborgs och Bohuslän, VI. Inlands Nordre härad 1. Bebyggelsenamn* Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg. Göteborg.

Nyqvist, R. 1990. *Arkeologisk utredning Hallerna. Norums socken, Stenungsunds kommun Bohuslän*, Bohusläns museum rapport 1990. Uddevalla.

Nyqvist, R. 1997. *Kyrkenorum – Graufältet som försvann*. Bohusläns museum rapport 1997:23. Uddevalla.

Nyqvist, R. 2007 *Landskapet som ram – hus och grav som manifest*. Urbaniseringsprocesser i Västsverige. Gotarc Series B. Gothenburg archaeological theses N0 20. Göteborg University – Department of Archaeology and Ancient history. Göteborg.

Nyqvist, R. *Hallerna – Centrum eller periferi. De arkeologiska undersökningarna under åren 1990 – 1992*. Bohusläns museum manus. Uddevalla.

Nyqvist, R. & Ortman, O. 1990 och 1991 års förundersökningar på östra Hallerna. *Arkeologiska förundersökningar. Norum 159, 160, 161, 162, 164, 272, 274, 275 & 276, Kyrkenorum 2:4, 2:5, 2:7, 3:16, 4:7, 4:22, 5:1 & 6:1, Norums socken, Stenungsunds kommun*. Bohusläns museum manus. Uddevalla.

Schaller-Åhrberg, E. & Lönn, M. 1996. *Hammar – Ett boplatssområde från senmesolitikum till nittonhundretal. Arkeologi längs väg E6 i Bohuslän 1986 – 1989. Del 5. Arkeologiska resultat UV-Väst 1996:15*. Kungsbacka.

Tollin, C. 1999. Rågångar, gränshallar och ägoområden. Rekonstruktion av fastighetsstruktur och bebyggelseutveckling i mellersta Småland under äldre medeltid. *Meddelanden från Kulturgeografiska institutionen vid Stockholms universitet, 101*. Stockholms Universitet. Stockholm.

Ytterberg, N. & Svensson, J. 2010. Nedom berget, Korta nedslag i en lång historia – lämningar från mesolitikum till 1800-tal. Norums socken, Stenungsunds kommun, Bohuslän. Rapport 2010:13. Uddevalla

Otryckta källor

LMV 14-NOR-68 Kyrkenorums lagaskifteskarta över utmarken från 1840.

Bohusläns museum. Hallernaundersökningarna 1990–1992. Teknisk rapport, manus.

Bohusläns museum. Norum 219 – en aktivitetsyta från romersk järnålder. Teknisk rapport, manus.

Tekniska och administrativa uppgifter

Lst dnr:	431-45062-2005
Västarvet dnr:	446/05 K
Västarvet pnr:	A127
Intrasisprojekt:	Norum276UN
Fornlämningsnr:	276
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Stenungsund
Socken:	Norum
Fastighet:	Kyrkenorum 5:1
Ek. karta:	7183/7B 8d
Läge:	X 6442620, Y 1265750
Meter över havet:	50–65
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon V
Höjdsystem:	RH 70
Uppdragsgivare:	Stenungsunds kommun
Ansvarig institution:	Västarvet/Bohusläns museum
Projektledare:	Mikael Eboskog
Fältpersonal:	Mikael Eboskog, Per Falkenström, Mattias Öbrink
Rapportansvarig:	Oscar Ortman
Konsulter:	Mats Regnell, Institutionen för kvartärgeologi och naturgeografi, Stockholms universitet Göran Possnert, Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet Erik Danielsson, Vedlab, Glava
Fältarbetstid:	27 mars–13 april 2006
Arkeologtimmar:	320
Undersökt yta:	5 000 m ²
Arkiv:	Bohusläns museums arkiv
Fynd:	Förvaras i Bohusläns museums magasin (F.nr: 1–55). UM nr UM29272.

Bilagor

- Bilaga 1. *Anläggningslista*
- Bilaga 2. *Fyndlista*
- Bilaga 3. *Profilritningar*
- Bilaga 4. *Vedartsanalys*
- Bilaga 5. *Makrofossilanalys*
- Bilaga 6. *Hus 1 och 2 samt omgivande anläggningar skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 7. *Hus 3 samt omgivande anläggningar skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 8. *Hus 4 samt omgivande anläggningar skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 9. *Anläggningar väster om hus 4 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 10. *Anläggningar norr om hus 6 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 11. *Hus 5 och 6 samt omgivande anläggningar skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 12. *Anläggningar nordöst om hus 5 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 13. *Anläggningar söder om hus 1 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 14. *Anläggningar öster om hus 6 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 15. *Anläggningar nordöst om hus 1 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 16. *Anläggningar väster om hus 1 skala 1:100.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684*
- Bilaga 17. *¹⁴C-rapport*

Bilaga 1. Anläggningslista

An.lid	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
112	Grop	Skårslev	50		Sand								1	x		
126	Grop	Skårslev	50		Sand								1	x		
139	Pinnhåll	Skårslev	50	Mörkbrun	Sand			Rund	Spetsig	0,10		0,10	14	x		
150	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
162	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
173	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		Utgår?
185	Grop	Skårslev	50		Sand								1	x		
197	Pinnhåll	Skårslev	50		Sand								1	x		
207	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
220	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		Utgår?
230	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
241	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
251	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
263	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
274	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
285	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		Utgår
297	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
308	Grop	Skårslev	50		Sand								1	x		Utgår?
321	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
332	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								2	x		
343	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								2	x		
358	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								2	x		Utgår?
374	Stolphål	Skårslev	50		Sand								1	x		
386	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								1	x		
396	Grop	Skårslev	50		Sand								2	x		
408	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								2	x		Utgår?
424	Grop	Skårslev	50		Sand								2	x		
443	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								2	x		
462	Stolphål	Skårslev	50		Sand								2	x		
473	Nedgrävning	Skårslev	50		Silt								2	x		

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
485	Stolphål	Skärlev	50		Sand								1	X		
497	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								1	X		Utgår?
508	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								1	X		Utgår
523	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								2	X		
547	Lager	Skärlev	20		Sand								-	X		
567	Störning	Skärlev	50		Sand								2			A583
600	Grop	Skärlev	50		Sand								9	X		Recent troligt
608	Lager	Skärlev	50		Sand								-	-		
670	Störning	Skärlev	10		Sand								-	-		Utgår
689	Lager	Skärlev	20		Sand								-	-		
703	Lager	Skärlev	20		Sand								-	-		
713	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
726	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								2	X		
739	Störning	Spade	10		Sand								-	-		Utgår
751	Stolphål osäker	Skärlev	50		Silt								2	X		Utgår
762	Störning	Spade	10		Sand								-	-		Utgår
773	Störning	Spade	10		Sand								-	-		Utgår
795	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								5	X		
819	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
829	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
846	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
853	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
863	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
873	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
891	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
904	Lager	Spade	20		Sand								-	-		
917	Stolphål	Skärlev	100		Silt								2	X		
931	Nedgrävning	Skärlev	50		Silt								1	X		Ev stolphål
943	Stolphål	Skärlev	50		Sand								2	X		
956	Ränna	Skärlev	25		Sand								5	X		Nedgrävning
997	Grop	Skärlev	50		Sand								1	X		
1018	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								1	X		Utgår?
1028	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								1	X		
1041	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								1	X		
1051	Stolphål osäker	Skärlev	50	Svart sand	Sand				Skålförmad	0,26		0,10	3	X		
1065	Grop	Skärlev	50	Svart sand	Sand				Skålförmad	0,20		0,08	3	X		Utgår?
1077	Stolphål	Skärlev	50	Svart sand	Sand					0,26		0,16	4	X		
1090	Stolphål	Skärlev	100	Svart humös	Sand			Oval	Flack	0,45	0,40	0,10	3	X		

AnlId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
1103	Lager	Skärslev	50	Svart	Sand				Snett innåtlutande sidor plan botten	0,34		0,24	3	x		
1116	Stolphål	Skärslev	100	Svart	Sand				Uformad	0,36		0,30	3	x		
1131	Lager	Skärslev	50		Sand								3	x		
1141	Stolphål	Skärslev	100		Sand								3	x		
1155	Stolphål	Skärslev	100		Sand								3	x		
1169	Stolphål osäker	Skärslev	50		Sand								3	x		
1180	Grop	Skärslev	50		Sand								1	x		Ev hårdrest
1195	Stolphål osäker	Skärslev	50		Sand								3	x		
1205	Grop	Skärslev	50	Svart	Sand				Flack	0,40		0,25	3	x		
1219	Stolphål	Skärslev	100	Flammig svart och brun	Sand				Uformad	0,25		0,30	3	x		
1230	Stolphål osäker	Skärslev	50	Svart med inslag av brun sand	Sand				Uformad NV kanten lutar innåt mot botten	0,14		0,12	3	x		Utgår?
1239	Stolphål osäker	Skärslev	50	Brunsvart sand	Sand				uformad men med rak ssv kant	0,14		0,18	4	x		Utgår?
1248	Störning	Skärslev	50		Sand								4	x		Utgår
1260	Stolphål	Skärslev	50	Mörkbrun sand	Sand				Snett innåtlutande sidor plan botten	0,34		0,30	4	x		
1272	Stenlyft	Skärslev	50		Sand								4	x		Utgår
1286	Stolphål	Skärslev	50		Sand								3	x		
1298	Lager	Skärslev	50		Sand								3	x		
1314	Grop	Skärslev	50		Sand								3	x		Ev. stolphål
1330	Grop	Skärslev	50		Sand								4	x		
1343	Grop	Skärslev	50	Svart sand ev stolphål i so delen	Sand			Oval		0,84	0,47	0,20	4	x		Ev. stolphål
1359	Stolphål	Skärslev	100		Sand								3	x		
1372	Lager	Skärslev	50		Sand								3	x		
1385	Pinnhål	Skärslev	50		Sand								3	x		
1394	Stolphål	Skärslev	50		Sand								3	x		
1407	Stolphål osäker	Skärslev	50		Sand								3	x		

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
1418	Härd	Skärlev	100		Sand								3	x		
1436	Grop	Skärlev	50		Sand								4	x		Recent
1448	Grop	Skärlev	50		Sand								3	x		Utgår?
1461	Härd	Skärlev	50		Sand								4	x		Ev grop
1499	Lager	Skärlev	50		Sand								2	x		
1512	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								2	x		
1526	Stenlyft	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1539	Grop	Skärlev	50		Sand								4	x		
1554	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1566	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								4	x		
1578	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1587	Djurgång	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1602	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1616	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1627	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								4	x		
1650	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								4	x		
1663	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1677	Störning	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår
1688	Stolphå osäker	Skärlev	50	Gråsvart humös kol och sot	Sand				Uformad	0,36		0,24	4,6	x		
1700	Stolphå	Skärlev	50	Gråsvart	Sand				Uformad	0,30		0,40	4	x		
1712	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								4	x		
1731	Stolphå	Skärlev	50		Sand								4	x		
1744	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								4	x		Utgår?
1755	Ränna	Skärlev	50		Sand								3,4	x		Störd av djurgång
1796	Stolphå	Skärlev	50		Sand								6	x		
1809	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								6	x		
1834	Stolphå	Skärlev	50		Sand								6	x		Inre stolpe A1821
1821	Stolphå	Skärlev	50		Sand								6	x		
1844	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								6	x		Utgår?
1856	Stolphå	Skärlev	50		Sand								6	x		
1868	Grop	Skärlev	50		Sand								6	x		
1881	Stolphå osäker	Skärlev	50		Sand								6	x		
1893	Härd	Skärlev	50		Sand								6	x		
1912	Stolphå	Skärlev	50		Sand								6	x		

AnlId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
1922	Störning	Skårslev	50		Sand								6	x		Mkt ev stolphål
1935	Stolphål	Skårslev	50		Sand								6	x		
1946	Stolphål	Skårslev	50		Sand								6	x		
1956	Stenlyft	Skårslev	50		Sand								6	x		Utgår
1968	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								6	x		
1980	Grop	Skårslev	50		Sand								6	x		
1999	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								6	x		Utgår?
2011	Grop	Skårslev	50		Sand								6	x		Utgår?
2026	Grop	Skårslev	50		Sand								6	x		Ev stolphål
2042	Djurgång	Skårslev	10		Sand								6	x		Utgår
2084	Stolphål	Skårslev	50		Sand								8	x		
2094	Stolphål	Skårslev	50		Sand								6	x		
2104	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								6	x		Utgår?
2126	Stolphål osäker	Skårslev	50	Gråsvart	Sand			Oval	Öppet skålad	0,36	0,24	0,10	6	x		
2140	Grop	Skårslev	50	Gråbrun humös	Sand				Öppet skålad	0,34	0,30	0,14	5	x		
2154	Grop	Skårslev	50		Silt								5	x		Utgår?
2168	Stolphål osäker	Skårslev	50	Gråsvart	Sand				U-formad Nv kanten något indragen	0,20		0,14	5	x		
2182	Grop	Skårslev	50		Sand								5	x		
2196	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5	x		
2208	Stolphål osäker	Skårslev	50	Gråsvart humöst	Silt			Oval	Skålformad	0,36	0,34	0,14	5	x		
2221	Kokgrop	Skårslev	50		Sand								6	x		
2238	Stolphål osäker	Skårslev	50	Grå/Brunsvart	Sand				Öppet skålad	0,24		0,10	5	x		
2250	Stolphål	Skårslev	50		Silt								5	x		
2262	Stolphål	Skårslev	50	Gråsvart något humös	Sand				Raka kanter och botten	0,34		0,20	5	x		
2277	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5	x		Utgår?
2290	Stolphål osäker	Skårslev	50	Mörbrun något humös	Sand				Skålad	0,20		0,12	5	x		
2302	Stolphål	Skårslev	50		Silt								5	x		Utgår
2315	Stolphål	Skårslev	50	Gråsvart	Sand				Raka kanter och botten	0,34		0,30	5	x		
2330	Härd	Skårslev	50		Sand								5	x		Ev. grop

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
2345	Stolphål	Skårslev	50		Sand								5	x		Utgår
2359	Stolphål	Skårslev	50	Mörkbrun stenskott	Sand				Raka kanter och botten	0,34		0,18	5	x		
2374	Stolphål	Skårslev	50		Sand								5			
2389	Hård	Skårslev	50		Sand								5			Ev grop
2408	Stolphål	Skårslev	50	Gråsvart/Gråbrun	Sand				Uformad	0,38		0,20	5			
2422	Stolphål osäker	Skårslev	50		Silt								5			
2435	Stolphål	Skårslev	50	Gråbrun humös	Sand				Raka kanter och botten	0,32		0,28	5			
2448	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5			
2461	Grop	Skårslev	50		Sand								5			
2476	Stolphål osäker	Skårslev	50	Svartgrå humös stenskott	Sand			Oval	Uformad	0,32	0,24	0,18	5			Utgår?
2490	Stolphål	Skårslev	50		Sand								6			
2503	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								6			
2514	Grop	Skårslev	50		Sand								6			Utgår?
2526	Grop	Skårslev	50		Sand								6			Utgår?
2540	Störning	Skårslev	50		Sand								7			Utgår
2557	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								7			
2579	Lager	Skårslev	50		Sand								7			Ev medstolp-hål
2604	Grop	Skårslev	50	Svartgrå	Sand				Öppet skålad	0,30		0,06	7			
2615	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								8			
2647	Störning	Skårslev	50		Sand								8			Utgår
2667	Störning	Skårslev	50		Sand								8			
2695	Hård	Skårslev	50		Sand								8			
2719	Djurgång	Skårslev	50		Sand								6			Ev grop
2730	Grop	Skårslev	50		Sand								6			
2750	Grop	Skårslev	50		Sand								6			
2766	Lagerrest	Skårslev	0	0,02 - 0,05 m tjockt		x	x						0			
2802	Djurgång		0										0			Utgår
2825	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								7			
2864	Ränna	Skårslev	10		Sand								7			
2905	Djurgång	Skårslev	50		Sand								6			Utgår
2950	Ränna	Skårslev	10		Sand								6			
2998	Kokgrop	Skårslev	50		Sand	x	x	Rund	Skålad	0,70		0,18	8			

AnlId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
3021	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								8			
3061	Ränna	Skårslev	10		Sand								7			
3117	Ränna	Skårslev	30		Sand								7			
3141	Grop	Skårslev	50		Sand								6			
3168	Nedgrävning		0									0,6-0,8	14			Ev recent med block
3199	Grop	Skårslev	50		Sand								5			
3218	Grop	Skårslev	50		Sand								7			Utgår?
3243	Stolphål	Skårslev	50		Sand			Rund	Uformad	0,15		0,06	5			Ev grop
3256	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5			
3269	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								5			Utgår?
3295	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5			Utgår?
3307	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								5			
3320	Grop	Skårslev	50		Sand								5			
3345	Lager	Skårslev	50		Sand								7			
3361	Utgår		0										0			Utgår
3373	Stolphål	Skårslev	50	Brunar ngt flammigt	Sand			Rund	Skålad	0,30		0,12	13			Väggs Stolpe
3387	Stolphål	Skårslev	50		Sand								8			
3404	Grop	Skårslev	50		Silt								5			Mkt ev. stolp-hål
3424	Grop	Skårslev	50		Silt								5			
3441	Grop	Skårslev	50		Sand								8			
3451	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								8			
3472	Grop	Skårslev	50		Sand								7			
3492	Grop	Skårslev	50		Sand								7			Ev djurgång
3529	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								7			Utgår?
3553	Rot		0										0			utgår
3608	Lager	Skårslev	50		Sand								7			
3629	Lager	Skårslev	50		Sand								7			Utgår
3650	Lager	Skårslev	50		Sand								7			Utgår
3664	Stolphål	Skårslev	50		Sand								8			
3675	Stolphål	Skårslev	50		Sand								8			
3739	Grop	Skårslev	50		Sand								7			Utgår?
3754	Störning	Skårslev	50		Sand								7			Utgår
3767	Grop	Skårslev	50		Sand								7			
3784	Stolphål	Skårslev	50		Sand								7			
3797	Pinnhål	Skårslev	50		Sand								7			
3808	Ränna	Skårslev	50		Sand								7			Ev rotvätta

AnlId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
3833	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
3855	Pinnhål	Skärlev	50		Sand								8			
3865	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			Utgår?
3878	Stolphål	Skärlev	50		Sand								7			
3896	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								7			Utgår?
3910	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
3932	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			
3951	Härd	Skärlev	50		Sand								7			Ev kokgrop
3971	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
3991	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			
4010			0										0			
4032	Stolphål	Skärlev	50		Sand								8			
4045	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
4065	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			
4079	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			
4095	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								8			
4112	Djurgång		0										0			Utgår
4166	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
4190	Grop	Skärlev	50		Sand								8			
4206	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								8			
4223	Nedgrävning	Skärlev	50		Sand								8			Utgår?
4241	Lager	Skärlev	10	Mörk sand 0,1 - 0,3 m dj mkt osäker på stötte på mörk blöt sand i Botten	Sand								14			Ev neolitiskt
4260	Grop	Spadad	10	Mörk brun gråsvart sand	Sand		x	Rund	Skålad	0,86		0,40	14			
4281	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								8			
4293	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								10			
4305	Stolphål	Skärlev	100		Sand								9			
4317	Stolphål	Skärlev	50		Silt								10			
4329	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								9			
4340	Stolphål osäker	Skärlev	50		Sand								9			
4355	Stolphål	Skärlev	50		Sand								10			
4367	Stolphål	Skärlev	50		Sand								10			

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
4378	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								9			
4391	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								9			
4404	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
4416	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								9			
4439	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								9			
4447	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								10			
4455	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4464	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4472	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								10			
4483	Grop	Skårslev	50		Sand								10			Utgår?
4492	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4501	Stolphål	Skårslev	50		Silt								10			
4507	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4514	Stolphål	Skårslev	50		Silt								10			
4521	Grop osäker	Skårslev	50		Sand								13			Ev matjordsrest
4533	Stolphål osäker	Skårslev	50	Brunsvart sand	Sand			Rund	Skålad	0,25		0,10	13			
4541	Rot		0										0			Utgår
4547	Stenlyft		0										0			Utgår
4554	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
4562	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
4569	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
4576	Stolphål	Skårslev	100		Sand								9			
4587	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4596	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
4608	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4618	Grop	Skårslev	50		Sand								10			Mkt ev. stolp-hål
4630	Härd	Skårslev	50		Sand								10			
4643	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4653	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4661	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4669	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4687	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
4697			0										0			
4721	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								0			
4728	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4736	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			
4745	Stolphål	Skårslev	50		Sand								10			

AnlId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
4755	Grop	Skärsev	50		Sand								10			
4769	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								10			
4779	Djurgång	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4788	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								10			
4796	Neogrävning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår?
4812	Stolphål	Skärsev	50		Sand								10			
4820	Djurgång	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4847	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4853	Stolphål	Skärsev	50		Silt								10			
4862	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4873	Djurgång	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4882	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4890	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4901	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4908	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								10			Utgår?
4917	Störning	Skärsev	50		Sand								10			Utgår
4925	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								9			
4932	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
4942	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
4952	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								9			
4959	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
4966	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
4976	Stolphål osäker	Skärsev	50		Sand								9			Ev liten härd
4986	Stolphål	Skärsev	50		Sand								12			
4999	Ränna	Skärsev	50		Sand								12			
5020	Grop	Skärsev	50		Sand								12			Ev stolphål
5030	Stolphål	Skärsev	50		Sand								12			
5038	Utgår		0										0			Utgår
5045	Härd	Skärsev	50		Sand								12			
5058	Grop	Skärsev	25	Gråbrun	Sand			Oregelbunden	Plan	1,50	1,30	0,18	13			
5084	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
5091	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
5098	Djurgång	Skärsev	50		Sand								9			Utgår
5105	Pinnhål	Skärsev	50		Sand								9			
5111	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
5120	Stolphål	Skärsev	50		Sand								9			
5128	Djurgång	Skärsev	50		Sand								9			Mkt ev stolphål

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
5144	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
5157	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
5165	Utgår		0										0			Utgår
5173	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								10			
5182	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
5192	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								10			
5201	Grop	Skårslev	50		Sand								10			
5211	Hård	Skårslev	50		Sand								9			
5258	Stolphål	Skårslev	50		Sand								12			
5269	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								10			
5279	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								12			
5286	Lager	Skårslev	50		Sand								12			Utgår
5294	Pinnhål	Skårslev	50		Sand								12			
5303	Hård	Skårslev	50		Sand								9			
5318	Stolphål osäker	Skårslev	50	Brunsvart	Sand				Oregelbunden	0,20		0,10	11			
5326	Grop	Skårslev	50	Grå humös	Sand				Skåland	0,58		0,15	11			
5339	Stolphål	Skårslev	50	Svart till gråsvart	Sand				Skålad, NV sidan lutar inåt	0,28		0,25	9			
5350	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
5359	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5378	Störning	Skårslev	50		Sand								12			Utgår
5391	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								12			
5398	Djurgång	Skårslev	50		Sand								12			Utgår
5406	Lager	Skårslev	50		Sand								12			Utgår
5417	Grop	Skårslev	50		Sand								12			
5433	Stolphål	Skårslev	50	Svart inslag av kol	Sand				U-form SO sidan buktar inåt	0,20		0,30	9			
5440	Stolphål	Skårslev	50	Brunsvart lite kol	Sand				U-form NV sidan lutar inåt	0,24		0,20	11			
5448	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand				Spetsig	0,12		0,12	12			Utgår?
5454	Pinnhål	Skårslev	50		Sand								12			
5460	Stolphål	Skårslev	50		Sand								11			
5467	Stolphål	Skårslev	50	Svart/brunsvart m inslag av kol	Sand				Rrak sida och botten	0,24		0,18	9			

AnId	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
5474	Stolphål	Skårslev	50		Sand								9			
5482	Stolphål	Skårslev	50		Sand								11			
5489	Stolphål	Skårslev	50		Sand								11			
5496	Stolphål	Skårslev	50		Sand								11			
5504	Grop	Skårslev	50		Sand								11			
5531	Lager	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5548	Stolphål osäker	Skårslev	50	Svart lite kol	Sand					0,22		0,10	11			
5561	Stolphål osäker	Skårslev	50	Matjord	Annan				Rak sida och botten	0,38		0,26	11			Utgår? Recent
5570	Stolphål	Skårslev	50		Sand								12			
5580	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								12			
5587	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								12			
5595	Pinnhål	Skårslev	50		Sand								12			
5601	Grop	Skårslev	50		Silt								12			
5613	Stolphål osäker	Skårslev	50		Silt								12			
5620	Stolphål osäker	Skårslev	50		Silt								12			
5629	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			
5636	Stolphål osäker	Skårslev	50	Gråsvart enstaka kol	Sand				Skålad	0,33		0,16	11			
5645	Stolphål botten	Skårslev	50	Brunsvart	Sand				skålad	0,16		0,16	11			
5652	Nedgrävning	Skårslev	50		Sand								11			
5672	Utgår		0										0			Recent
5690	Stolphål botten	Skårslev	50	Svart enstaka kol	Sand				Skålad	0,20		0,05	11			
5700	Stolphål	Skårslev	50	Svartgrå enstaka kol	Sand				Uformat	0,23		0,17	11			
5711	Utgår		0										0			Utgår
5718	Grop	Skårslev	50	Brunsvart	Sand			Avlång	Oregelbunden	1,30	0,65	0,27	11			
5742	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5758	Stolphål	Skårslev	50		Sand								11			
5765	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5778	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5786	Grop	Skårslev	50		Sand								11			
5798	Lager	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5806	Grop	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
5817	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								12			

An.Id	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
5823	Lager	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5829	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			
5837	Grop	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
5845	Störning	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5855	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
5862	Grop	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
5874	Rotväita		0										0			utgår
5908	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			
5914	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
5922	Grop	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
5938	Djurgång	Skårslev	50		Sand								11			Utgår
6049	Stolphål osäker	Skårslev	50	Brunsvart	Sand				U-formad	0,17		0,09	11			
6058	Stolphål osäker	Skårslev	50	Brunsvart	Sand				Skålad	0,22	0,12	0,16	11			
6066	Stolphål botten	Skårslev	50	Brunsvart	Sand				Skålad	0,20		0,06	11			
6076	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			Utgår?
6091	Pinnhål	Skårslev	50		Sand								12			Utgår?
6129	Stolphål	Skårslev	50		Sand								12			
6141	Stolphål	Skårslev	50		Sand								12			
6152	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand								11			
5930	Stolphål osäker	Skårslev	50		Sand											
6160	Stolphål		0		Sand								13	r		I hus 1
6169	Stolphål osäker		0		Sand								13			
6177	Stolphål	Skårslev	50		Sand								13	r		Ev avslut hus 1
6186	Stolphål		0		Sand								13	r		Takbärande
6194	Stolphål		0		Sand								13	f		
6201	Pinnhål osäker	Skårslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,10		0,07	13			
6210	Stolphål		0		Sand								13	r		
6218	Stolphål osäker		0		Sand								13			
6225	Djurgång		0		Sand											Utgår
6231	Stolphål		0		Sand											Ev grop
6240	Utgår		0		Sand											Utgår
6247	Utgår		0													Utgår
6255	Rot		0													Utgår
6261	Stolphål	Skårslev	50	Gråsvart	Sand			Rund	Uformad	0,25		0,28	13	r		
6269	Stenlyft	Skårslev	50		Sand								13			Utgår
6276	Stolphål osäker	Skårslev	50	Brunsvart sand	Sand			Rund	Uformad	0,20		0,11	13			

An.Id	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
6284	Nedgrävning osäker	Skärslev	50													Utgår
6292	Utgår	Skärslev	50													Utgår
6300	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,24		0,15	13			Ev stenskott
6308	Grop	Skärslev	50	Bungrå grovsand	Sand			Oval	Skålad	0,70	0,60	0,16	13			
6318	Utgår		0													Utgår
6328	Utgår		0													Utgår
6338	Grop	Skärslev	50	Mörkbrun	Silt	x	x	Rund	Uformad	0,30		0,20	14		r	Ev stolphål
6348	Stolphål		0		Sand											
6356	Stolphål osäker	Skärslev	50	Gråsvart	Sandigsilt			Rund	Skålad	0,18		0,10	14			
6365	Härd	Skärslev	50	Gråsvart sandig silt sot och kol	Sand	x	x	Oval	Skålad	0,94	0,90	0,30	14		r	Kokgrop
6376	Grop	Skärslev	50	Svartgrå	Sand			Oval	Skålad	0,48	0,34	0,20	14			Ev recent
6389	Stolphål		0	Gråsvart ngt sotigt	Sand				Skålad	0,24		0,12	11			Se A5652
6397	Stolphål osäker		0		Sand					0,20		0,30				I botten av A5652
6406	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,20		0,12	13		r	
6414			0													Under vatten?
6438	Pinnhål		0		Sand											
6461	Stolphål osäker	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Skålad	0,20		0,09				Botten av anl
6470	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Skålad	0,20		0,10	14			Stenskott botten av anl
6479	Pinnhål osäker	Skärslev	50	Gråsvart	Sand			Rund	Skålad	0,10		0,03	14			Botten av anl
6483	Pinnhål	Skärslev	50	Brunsvart ngt flamig	Sand			Rund	Trattformad	0,20		0,10	13			
6492	Stolphål osäker	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,18		0,10	14			
6502	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,32		0,20	14		r	
6512	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,33		0,27	14		r	
6521	Stolphål	Skärslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,18		0,14	14		r	

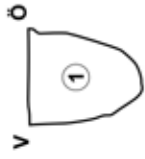
An.Id	Undertyp	Und. metod	Undersökt andel (%)	Färg	Fyllning	Sot	Kol	Ytform	Bottenform	Längd/diam. (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Profil	Foto	Reg.	Kommentar
6530	Stolphål	Skårslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Uformad	0,35		0,20	14		r	
6543	Stolphål	Skårslev	50	Gråsvart	Sand			Rund	Skålad	0,23		0,11	14			
6554	Grop	Skårslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Skålad	0,30		0,08	14			Ev stolphål
6571	Pinnhåll osäker	Skårslev	50	Brunsvart sand	Sand			Rund	Skålad	0,10		0,05	14			
6579	Pinnhåll osäker	Skårslev	50	Svartgrå sand	Sand			Rund	Uformat m platt botten	0,10		0,08	14			Ev recent andra bänningen
6588			0													
6596	Stolphål	Skårslev	50	Svartgrå sand	Sand			Rund	Uform	0,20		0,09	14			
6605	Stolphål osäker	Skårslev	50	Svart / svartgrå sand	Sand			Rund	Skålad	0,30		0,14	14			
6615	Nedgrävning osäker	Skårslev	50	Gråsvart sand flammig	Sand			Rund	Skålad	0,30		0,13	14			Andra avbänningen
6623	Utgår		0													
6630	Stolphål	Skårslev	50	Brungrå-svart	Sand			Rund	Skålad	0,15		0,07	14			Ev pinnhåll andra bänningen
6639	Stolphål	Skårslev	50	Brungrå sand	Sand			Rund	Skålad	0,15		0,06	14			Ev pinnhåll
6647	Stolphål osäker	Skårslev	50	Humös svart sand	Sand			Närmast kvadratisk	Uformad	0,30	0,30	0,19	14		r	FrFU

Bilaga 2. Fyndlista

Fyndnr	Kontext	Material	Sakord	Antal	Vikt (g)	Övrigt
1	A5339	Bergart	Bryne	1	-	Fragment
2	A2408	Keramik	Mynningsbit	31	-	
3	F6364	Keramik		1	-	
4	F5629	Flinta	Slagen	1	-	
5	A4755	Flinta		1	-	
6	F5627	Keramik		1	-	
7	A5718	Flinta	Slagen	2	-	
8	A5303	Br lera	Lerklining?	1	-	
9	A5303	Br ben		7	-	
10	F6460	Flinta		1	-	
11	A5303	Keramik	2 mynningsbitar	8	-	
12	F6541	Br lera?		1	-	
13	F6511	Flinta		1	-	
14	F3699	Flinta	Slagen	1	-	
15	F3697	Flinta	Slagen	1	-	
16	F521	Keramik		1	-	
17	A6186	Br lera	Lerklining?	1	-	Rensfynd
18	F423	Br lera		1	-	
19	F522	Flinta		1	-	
20	A2315	Keramik		1	-	
21	A1090	Keramik		3	-	
22	F422	Keramik		1	-	
23	A997	Järn		2	-	Fragment
24	A1077	Keramik		1	-	
25	F1329	Flinta		1	-	
26	F1601	Flinta	Spån?	1	-	
27	F1016	Järn	Spik	1	-	
28	F1017	Flinta		1	-	Schaktningsfynd
29	F1687	Flinta		1	-	
30	A2389	Keramik		15	-	
31	A1842	Keramik		1	-	
32	A2196	Flinta		1	-	
33	A2220	Keramik		3	-	
34	A1418	Keramik		10	-	
35	F6540	Flinta		1	-	
36	F6542	Flinta	Slagen	1	-	
37	F1284	Flinta		1	-	
38	F1285	Flinta		1	-	
39	F3707	Bergart	Bryne?	1	-	Fragment
40	F1795	Flinta		1	-	
41	F3708	Keramik		1	-	
42	F3701	Flinta	Slagen	1	-	
43	F4044	Flinta		1	-	
44	F3441	Flinta		1	-	
45	F3700	Flinta		1	-	
46	F3705	Flinta		1	-	
47	F3704	Flinta	Svallad?	1	-	
48	F3696	Flinta	Övrig	1	-	"Skräpbit"?
49	A4045	Keramik		1	-	I lytan av anl.
50	F3698	Flinta	Slagen?	1	-	
51	A2374	Bergart	Löpare	1	-	
52	A2408	Keramik		9	-	
53	A2408	Bergart	Fragment av bearbetad sten		-	
54	F6388	Bergart	Löpare	1	-	
55	A608	Flinta	Övrig	1	-	
56	F6363	Bergart	Ev bearbetad	1	-	
57	F3702	Bergart	Slipsten	1	-	

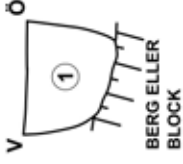
Hus 1

A 162 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND (FRAN CIRKA 0,16M DJUP INSLAG AV RÖDBRUN SAND)

A 374 STOLPHÅL

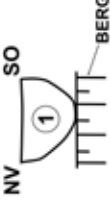
- 1 BRUNSVART SAND ANLÄGGNING GRÄVD NER TILL BLOCK ELLER BERG

A 3664 STOLPHÅL

- 1 GRÅSVART HUMÖS SILTIG SAND

A 6210 STOLPHÅL

- 1 BRUNGRÅ SAND MED FLÄCKAR AV GRÅ OCH RÖDBRUN SAND, FRAMFÖR ALLT MOT BOTTEN. BERG UNDER ANLÄGGNING

A 230 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND

A 462 STOLPHÅL

- 1 FLAMMIG BRUNGRÅ SILT MED INSLAG AV KOL

A 241 STOLPHÅL

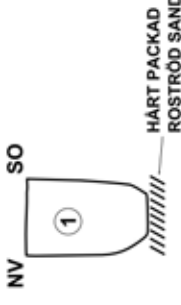
- 1 Fyllning av rödbrun sand (gråaktig rostfärad sand)

A 917 STOLPHÅL

- 1 FLAMMIG BUNSVART SILT

A 6160 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND

A 5020 GROP EV. STOLPHÅL

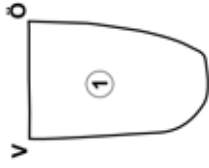
- 1 BRUNSVART SAND

A 6276 EV. STOLPHÅL

- 1 Fyllning brunsvart sand med fläckar av grå sand något otydlig i profil

A 251 STOLPHÅL

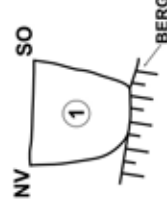
- 1 BRUNSVART SAND

A 3373 STOLPHÅL- VÄGGSTOLPE

- 1 BRUNSVART SAND, NÅGOT FLAMMIG

A 6186 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND FLÄCKAR AV GRÅ OCH RÖDBRUN SAND FRAMFÖR ALLT MOT BOTTEN

A 3387 STOLPHÅL

① GRÅSVART, NÅGOT HUMÖS
SILTIG SAND Ø 0,24 m

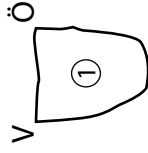
② BRUNRÖD SILTIG SAND

A 6218 STOLP-/PINNHÅL
OSÄKER ANLÄGGNING,
OTYDLIG I PROFIL,
TYDLIG I PLAN

① BRUNGRÅ SAND, NÅGOT FLAMMIG
AV RÖDBRUN SAND Ø 0,13 m

A 263 STOLPHÅL

① BRUNSVART SAND

A 386 STOLPHÅL

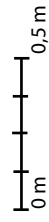

① BRUNSVART SAND

A 473 NEDGRÄVNING/GROP

① HUMÖS, FLAMMIG BRUNGRÅ SILT
MED INSLAG AV KOL

HUS 2

A 4932 PINNHÅL

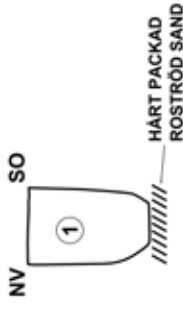
- ① BRUNSVART SAND (OSÅKER BEGRÄNSNING NEDÅT)

A 5084 STOLPHÅL / PINNHÅL

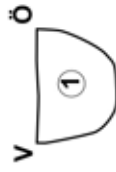
- ① BRUNSVART SAND MED INSLAG AV STEN

A 6160 STOLPHÅL

- ① BRUNSVART SAND

A 1359 STOLPHÅL

- ① SVART SAND MED LITET INSLAG AV FLÄCKAR AV RÖDBRUN SAND I KANTERNA

A 4959 TROLIG STOLPHÅL / PINNHÅL

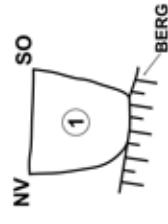
- ① Fyllning brunsvart sand något siltig sand

A 5111 STOLPHÅL / PINNHÅL

- ① BRUNSVART SAND MED INSLAG AV KOL

A 6186 STOLPHÅL

- ① BRUNSVART SAND FLÄCKAR AV GRÅ OCH RÖDBRUN SAND FRAMFÖR ALLT MOT BOTTEN

A 1394 STOLPHÅL

- ① Fyllning av svart sand, mot botten inslag av rödbrun sand

A 5120 PINNHÅL / STOLPHÅL

- ① Fyllning brunsvart till svart (i östra delen) sand med inslag av kol

A 6639 STOLPHÅL / PINNHÅL

- ① Fyllning brungrå sand framkom vid 2:a schaktet

A 4587 STOLPHÅL

- ① Gråsvart humös med rödbrun siltig sand

A 4966 STOLPHÅL

- ① Brunsvart, något siltig sand inslag av

A 5157 STOLPHÅL

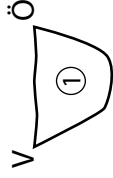
- ① BRUNSVART SAND

A 112

- ① BRUNGRÅ SAND, MOT BOTTEN NÅGOT FLAMMIG MED INSLAG AV GULBRUN SAND (LIKNADE DEN OMKRINGLIGGANDE SANDEN)

A 6647 EV. STOLPHÅL

- ① HUMÖS SVART SAND - MATJORD NÄRMÅST KVADRATISK 0,3 X 0,3 m UNDERSÖKT VID FÖRUNDERSÖKNINGEN

A 4952 EV. PINNHÅL, NÅGOT OSÄKER (EV. DJURGÅNG)

- ① SVART SAND, NÅGOT SILTIG

A 4942 STOLP-/PINNHÅL

- ① BRUNSVART SAND

A 4976 LITEN HÄRD
ALT. STOLPHÅL

- ① GRÅSVART SOTIG SAND MED INSLAG AV KOL OCH SKÖRBRÄND STEN
Ø 0,33 m

A 1407 PINN-/STOLPHÅL?

- ① BRUNSVART SAND

A 5098 DJURGÅNG

- ① BRUNSVART SAND

A 5269

- ① SVARTGRÅ SILTIG SAND
0,22 m
- ② A 4618 EV. STOLPHÅL
- ③ RÖDBRUN SILTIG SAND

HUS 3

A 1077 GROPP EV. STOLPHÅL

- 1 SVART SAND MED INSLAG AV BRUN SAND

A 1418 EV. HÅRDBOTTEN

- 1 HUMÖS MÖRKT BRUNSVART SAND-TROLIGEN MATJORD
2 SVART SAND NED ENSTAKA BITAR TRÄKOL

A 4492 GROPP

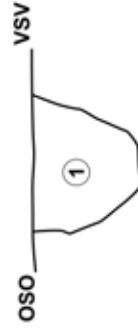
- 1 GRÄSVART FLÅKIG MÖRKBRUN SILTIG SAND

A 5258 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND

A 1090 STOLPHÅL

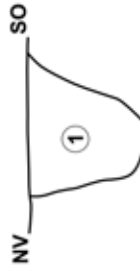
- 1 SVART SAND MED INSLAG AV BRUN SAND

A 1205 GROPP

- 1 SVART SAND

A 1260 STOLPHÅL

- 1 SVART SAND MED BRUN SAND I KANTERNA

A 1219 STOLPHÅL - STENSKONING

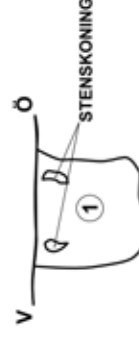
- 1 FLAMMIG SVART OCH BRUN SAND MED INSLAG AV ENSTAKA STEN

A 4576 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND I KANTERNA INBLANDNING AV BRUN SAND NÅGOT SVATARE I MITTEN DÅR STOLPE KANSKE STÅTT. STEN I BOTTEN - EV. HAR DENNA STADGAT STOLPEN

A 6129 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND MED INSLAG AV ENSTAKA STEN OCH KOL

A 6141 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND-STOLPMÄRKE
2 FLAMMIG BRUN SAND - NEDGRÄVNING

A 4596 STOLPHÅL

- 1 BRUNGRÅ SAND

A 4608 STOLPHÅL

- 1 GRÄSVART SILTIG SAND
2 MÖRKBRUN SILTIG SAND OTYDLIG ÖVERGANG

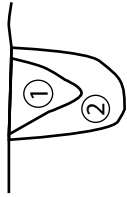
A 5211 HÅRD

- 1 BRUNSVART SAND EV. URLAKAT KOL

A 1116 STOLPHÅL

MED EV. STENSKONING
TAKBÄRANDE STOLPE

- ① SVART SAND - STOLPMÄRKE
- ② BRUNSVART SAND - NEDGRÄVNING
MED ENSTAKA STEN I KANTEN

100% GRÄVD, MAKROPROV TAGET

A 5269

- ① SVARTGRÅ SILTIG SAND
0,22 m
- ② A 4618 EV. STOLPHÅL
- ③ RÖDBRUN SILTIG SAND

A 1436 TROLIGEN RECENT GROP

- ① SVART, NÅGOT HUMÖS SAND
TROLIGEN MATJORD
FYND AV OBRÄNDA DJURBEN,
EJ TILLVARATAGNA

A 4587 STOLPHÅL

- ① GRÅSVART HUMÖS SILTIG SAND
Ø 0,20 m
- ② RÖDBRUN SILTIG SAND

A 4569 STOLP-/PINNHÅL

- ① BRUNGRÅ SAND

A 5192 GROP/STOLPHÅL

- ① MÖRKBRUN SILTIG SAND
0,18 m
- ② RÖDBRUN

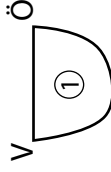
A 5269

- ① SVARTGRÅ SILTIG SAND
0,22 m
- ② A 4618 EV. STOLPHÅL
- ③ RÖDBRUN SILTIG SAND

A 1359 STOLPHÅL

- ① SVART SAND MED LITET INSLAG
AV FLÄCKAR AV RÖDBRUN SAND
I KANTERNA

100% GRÄVD, MAKROPROV TAGET

HUS 4

A 5303 HÄRD

- 1 SVART SOTIG SAND MED KOL OCH SKOVBRÄND STEN

A 5440 STOLPHÅL

- 1 BRUNSVART SAND I KANTERNA MED INSLAG AV RÖDBRUN SAND. LITET INSLAG AV KOL

A 5489 STOLPHÅL

- 1 SVART SAND MED LITET INSLAG AV KOL

A 5690 EV. STOLPHÅLS BOTTEN

- 1 Fyllning av svart sand i botten och tv sida med inblandningar av brun sand. Enstaka kolbitar i fyllningen

A 5339 STOLPHÅL

- 1 SVART TILL GRÅSVART SAND MED INSLAG AV KOL
- 2 SVARTGRÅ SAND BALNDAD MED RÖDBRUN SAND

A 5482 STOLPHÅL

- 1 SVART SAND MED INSLAG AV KOL. Fyllning något brunare i kanterna

A 5496 STOLPHÅL

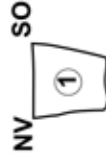
- 1 SVART TILL BRUNSVART SAND, MED LITET INSLAG KOL

A 5700 STOLPHÅL

- 1 SVARTGRÅ SAND I NV KANT MED INSLAG AV BRUN SAND. ENSTAKA KOLBITAR I Fyllningen

A 5350 STOLPHÅL

- 1 SVART TILL BRUNSVART SAND

A 5467 STOLPHÅL

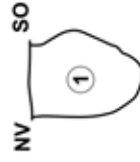
- 1 SVART TILL BRUNSVART SAND, INSLAG AV KOL

A 5548 EV. STOLPHÅL

- 1 I MITTEN SVART SAND OCH I KANTERNA BRUNGRÅ SAND MED LITET INSLAG AV KOL. NÅGOT OSÄKER ANLÄGGNING

A 5433 STOLPHÅL

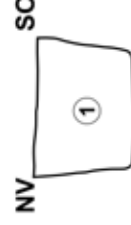
- 1 SVART SAND MED INSLAG AV KOL EV. NÅGOT SOTIG

A 5474 STOLPHÅL

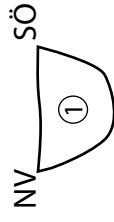
- 1 BRUNSVART SAND MED INSLAG AV KOLBITAR

A 5561 EV. STOLPHÅL

- 1 Fyllning av matjord innehöll glas - recent fyllning ev. är detta en anläggning som undersökts vid FU

A 6530

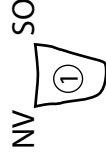
- ① BRUNGRÅ SAND \varnothing 0,35 m
FRAMKOM VID 2:A SCHAFTNINGEN

A 6521 STOLPHÅL

- ① BRUNGRÅ SAND \varnothing 0,14 m
FRAMKOM VID 2:A SCHAFTNINGEN

A 5460 STOLPHÅL

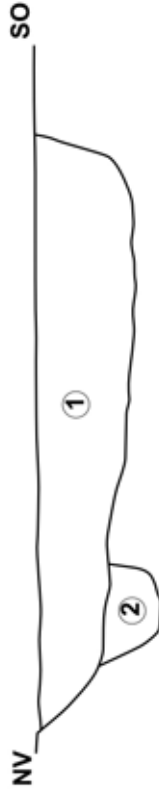
- ① GRÅSVART SAND
I DEN SYDÖSTRA DELEN
MED BRUNT INSLAG
 \varnothing 0,26 m

A 6049 EV. STOLPHÅL
NÅGOT OSÄKERT

- ① BRUNSVART SAND
 \varnothing 0,17 m

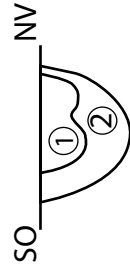
A 5652 OVAL / NÄSTAN FYRKANTIG

- ① SVARTGRÅ "TORVIG" SILTIG SAND, HUMÖS
MED "GRÄTT DAMM"
- ② GRÅSVART NÅGOT SOTIGT, TROLIGT ÄLDRE
STOLPHÅL

HUS 5

A 1688 STOLPHÅL?

Ø 0,36 m

① BRUN/GULBRUN SILTIG SAND
MED LITE SMÅSTEN

② SVART/GRÅSVART HUMÖS SILTIG SAND
MED KOL/SOT OCH SKÖRBRÄND STEN

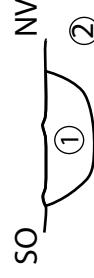
A 6543 STOLPHÅL

① GRÅSVART SAND Ø 0,23 m
FRAMKOM VID 2:A SCHAKTNINGEN

② RÖDGULBRUN SILTIG SAND

A 2208 GROP (STOLPHÅL?)

① GRÅSVART HUMÖS SANDIG SILT
OVAL 0,34 X 0,36 m

② RÖDGULBRUN SILTIG SAND

A 2140 GROP

① GRÅBRUN HUMÖS SILTIG SAND
OTYDLIG, OVAL 0,30 X 0,34 m

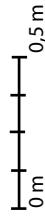
② RÖDBRUN SILTIG SAND

A 2126 STOPHÅL/GROP

① GRÅSVART HUMÖS SANDIG SILT
"TORVIG", TYDLIG
OVAL 0,24 X 0,30 m

② RÖDGULBRUN SILTIG SAND

HUS 6

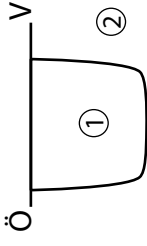
A 2290 GROP/STOLPHÅL

① MÖRKBRUN SILTIG SAND,
NÅGOT HUMÖS Ø 0,20 m

② RÖDBRUN SILTIG SAND

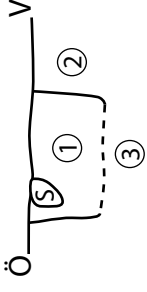
A 2315 STOLPHÅL MED
STENSKONING

① GRÅSVART, NÅGOT FLÄCKIG
HUMÖS SILTIG SAND MED FYND
Ø 0,34 m

② RÖDBRUN SILTIG SAND

A 2359 STOLPHÅL MED
STENSKONING

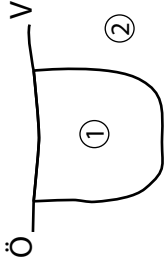

① MÖRKBRUN SILTIG SAND
NÅGRA STENAR, CA 0,05 m
Ø 0,34 m

② RÖDBRUN SILTIG SAND

③ GRUSIG SAND

A 2374 STOLPHÅL

① GRÅSVART, NÅGOT FLÄCKIG
HUMÖS SILTIG SAND
Ø 0,34 m

② RÖDBRUN SILTIG SAND

A 2238 GROP/STOLPHÅL?

① GRÅ/BRUNSVART FLAMMIG
SILTIG SAND, NÅGOT HUMÖS
Ø 0,24 m

② RÖDBRUN SILTIG SAND

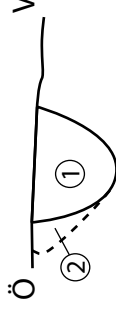
A 2448 STOLPHÅL/GROP

① SVARTRÖDBRUN SILTIG SAND,
MYCKET HUMÖS Ø 0,20 m

② RÖDBRUN/MÖRK RÖDBRUN
SILTIG SAND

A 2408 STOLPHÅL MED
STENSKONING?

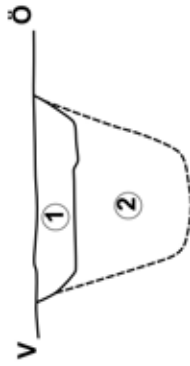

① GRÅSVART/GRÅBRUN HUMÖS
SILTIG SAND MED KERAMIK,
KOL OCH STENAR Ø 0,38 m

② MÖRKBRUN SILTIG SAND

A 2389 HÄRDBOTTEN / GROP

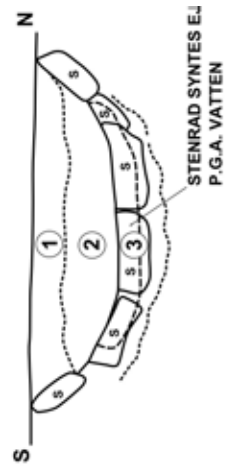
- 1 GRÄSVART HUMÖS SILTIG SAND
MED KOL. ENSTAKA STEN
- 2 RÖDBRUN MED INSLAG
MÖRKA SILTIG SAND

A 2435 STOLPHÅL

- 1 GRÄBRUN HUMÖS
FLÅKIG SILTIG SAND

A 6365 HÄRD / KOKGROP

- 1 GRÄSVART SOT / KOLHUMÖS
SILTIG SAND
- 2 GUL BEIGE SAND LERA
INSLAG AV KOL
- 3 MÖRKBRUN / RÖDBRUN SILTIG
SAND MED INSLAG AV GRÄSVART
KOL / SOT

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 0721

**Rapport över vedartsanalyser på material från
Bohuslän, Norum sn. Raä 276 Hallerne.**

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 0721

2007-04-24

Rapport över vedartsanalyser på material från Bohuslän, Norum sn. Raä 276 Hallerne.

Uppdragsgivare: Mikael Eboskog/Bohusläns museum

Arbetet omfattar 30 kolprover från undersökningarna av en boplats från romersk järnålder. Huslämningarna kan troligtvis kopplas till den storgård som tidigare undersökts i omedelbar anslutning. Proverna kommer från floterade jordprover om ca 0,8 liter som tagits i stolphål och härdar. Proverna har genomsökts på makrofossil.

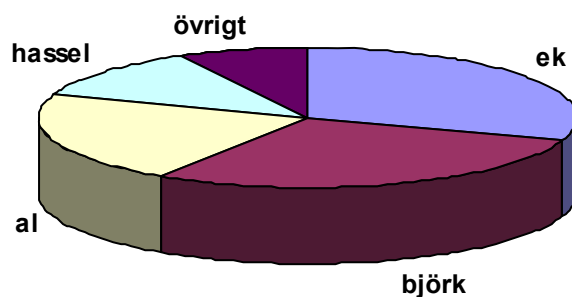
Som vanligt är vid floterade makroprover bestod kolresterna av väldigt mycket och väldigt små kolfragment. Det är också vanligt att man får med fler trädslag än om man handplockar kol direkt ur anläggningarna. Även detta ser vi här där de flesta proverna innehåller 2-4 olika trädslag. Vad som dock var slående med dessa prover att det är i stort sett samma innehåll i alla proverna. De fyra trädslagen ek, björk, al och hassel står för merparten av innehållet i proverna. Övriga trädslag som förekommer sparsamt är tall, salix, lind och rönn eller oxel. Något direkt mönster är svårt att urskilja. De två proverna med salix kommer från hus 1 och de två med tall kommer från hus 6. Annars får man nästan en känsla av att kolet i anläggningarna är väl blandat och sedan utspritt över hela den undersökta ytan. Det skulle kunna betyda att innehållet i anläggningarnas fyllning inte specifikt bör kopplas till respektive anläggning utan ses som mer allmängiltigt för hela området vilket kan få betydelse för hur man ska välja att tolka makrofossilfynd och dateringar gjorda på materialet.

De prover som kommer från stolphål, 24 st, innehåller alla utom ett flera trädslag. Det visar tydligt att kolet i dessa inte kommer från stolparna som en gång stått i utan är kol som kommit från omgivande kulturlager. Det här kan innebära problem när man ska tolka dateringarna då det finns en osäkerhet i vad kolet representerar. Som allmängiltigt för boplatsen duger det bra men det blir svårare att använda ¹⁴C-dateringarna till att särskilja olika faser i bebyggelsen.

Däremot fanns det i nästan alla prover kol som inte bör ge någon hög egenålder i sig. Jag har ur de flesta proverna kunnat plocka ut al, hassel, salix eller annat material som lämpar sig bra för datering.

Det är intressant att fråga sig varför så många prover med flera trädslag i varje prov ändå ger så få olika arter. Möjligtvis beror det på att de fyra dominerande trädslagen också var de som dominerade i den omgivande miljön. Det är också möjligt att ett medvetet urval av brännved har skett även om det är svårt att tänka sig att urvalet skulle ha varit det samma under hela boplatsens brukningstid. Medvetna urval tänker man sig mest ska ge utslag vid specifika anläggningar som har brukats under en begränsad tid.

Diagrammet nedan visar de olika trädslagens förekomst i förhållande till varandra.

Analysresultat Norum 276 Hallerne

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
162		Stolphål	3.4g	0.3g 8 bitar	1 bit al 6 bitar ek 1 bit salix	Salix	
251		Stolphål	6.3g	0.2g 10 bitar	4 bitar björk 5 bitar ek 1 bit salix	Salix	
374		Stolphål	1.5g	0.3g 10 bitar	1 bit al 2 bitar björk 7 bitar ek	Al	
6160		Stolphål	0.7g	0.1g 5 bitar	3 bitar ek 2 bitar lind	Lind	
6186		Stolphål	1.8g	0.1g 6 bitar	2 bitar al 2 bitar björk 2 bitar ek	Al	
5045		Hård	4.1g	0.2g 18 bitar	3 bitar al 3 bitar björk 11 bitar ek 1 bit hassel	Hassel	
1418		Hård	3.0g	0.3g 10 bitar	7 bitar björk 3 bitar ek	Björk	
1205		Hård	3.1g	2.9g 6 bitar	1 bit björk 2 bitar hassel 3 bitar ek	Hassel	
5258		Stolphål	3.9g	0.1g 20 bitar	9 bitar al 5 bitar björk 6 bitar ek	Al	
1090		Stolphål	4.4g	0.6g 16 bitar	10 bitar al 2 bitar ek 2 bitar amorft kol 2 bitar bark/näver	Al	
1219		Stolphål	4.0g	<0.1g 5 bitar	1 bit al 1 bit björk 2 bitar ek 1 bit bark/näver	Ek (kvist)	
5303		Hård	13.4g	2.9g 40 bitar	5 bitar al 27 bitar björk 8 bitar bark/näver	Al	
5433		Stolphål	4.1g	0.8g 12 bitar	3 bitar al 8 bitar björk 1 bit bark/näver	Al	
5440		Stolphål	2.6g	0.1g 7 bitar	5 bitar al 2 bitar ek	Al	
5467		Stolphål	4.3g	0.1g 10 bitar	6 bitar al 4 bitar ek	Al	
5339		Stolphål	5.8g	1.6g 25 bitar	7 bitar al 5 bitar björk 8 bitar ek 5 bitar rönn/oxel	Al	
1688		Stolphål	11.3g	1.7g 30 bitar	30 bitar ek	Ek	
6365		Hård	3.2g	0.2g 10 bitar	3 bitar al 7 bitar björk	Al	
1700		Stolphål	1.4g	0.2g 10 bitar	1 bit björk 7 bitar tall 2 bitar kottefjäll	Kottefjäll	
2389		Hård	3.5g	0.4g 30 bitar	4 bitar björk 2 bitar ek	Björk	

					23 bitar tall 1 bit bark/näver		
1077		Stolphål	4.5g	0.1g 10 bitar	2 bitar björk 6 bitar ek 2 bitar hassel	Ek (kvist)	
1260		Stolphål	4.1g	0.1g 10 bitar	6 bitar ek 4 bitar hassel	Hassel	
1116		Stolphål	3.6g	0.3g 14 bitar	9 bitar björk 5 bitar ek	Björk	
6129		Stolphål	1.6g	0.3g 7 bitar	2 bitar al 1 bit björk 3 bitar ek 1 bit hassel	Hassel	
5474		Stolphål	3.2g	<0.1g 4 bitar	1 bit björk 3 bitar hassel	Björk (kvist)	
5482		Stolphål	5.9g	1.3g 40 bitar	18 bitar björk 22 bitar hassel	Hassel	
5570		Stolphål	1.2g	<0.1g 7 bitar	3 bitar al 4 bitar ek	Al	
2315		Stolphål	4.8g	0.2g 10 bitar	6 bitar björk 1 bit ek 3 bitar hassel	Hassel	
2408		Stolphål	1.3g	<0.1g 7 bitar	1 bit al 4 bitar björk 1 bit ek	Al	
2435		Stolphål	3.1g	0.1g 12 bitar	5 bitar björk 7 bitar hassel	Hassel	

Hoppas ni är nöjda med arbetet!

Erik Danielsson/VEDLAB
Kattås
670 20 GLAVA
Tfn: 0570/420 29
E-post: vedlab@telia.com

Tabell över de vid analyserna framkomna trädslagen och deras egenskaper.

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Al Gråal Klibbal	<i>Alnus sp.</i> <i>Alnus incana</i> <i>Alnus glutinosa</i>	120 år	Klibbalen är starkt knuten till vattendrag. Gråalen är mer anpassningsbar	Motståndskraftigt mot fukt. Brinner lugnt.	Klibbalen invandrade söderifrån ca 5000 f.Kr. Gråalen kom ungefär samtidigt med granen och samma väg som denna.
Björk Glasbjörk Vårtbjörk	<i>Betula sp.</i> <i>Betula pubescens</i> <i>Betula pendula</i>	300 år	Glasbjörken är knuten till fuktig mark gärna i närhet till vattendrag. Vårtbjörken är anspråkslös och trivs på torr näringsfattig mark. Båda arterna är ljuskrävande.	Stark och seg ved. Redskap, asklut, träkol	Glasbjörk bildar även underarten Fjällbjörk. Förutom veden har nävern haft stor betydelse som råmaterial till slöjd.
Ek	<i>Quercus robur</i>	500-1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt och kopplat till bla Tor. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	60 år	Ganska krävande på jordmån. Vill gärna ha ljus men tål beskuggning tex i ekskog	Bildar lätt långa raka sega spön som använts till korgar och tunnband	Vanligt träd på lövängar
Lind	<i>Tilia cordata</i>	800 år	Näringsrika, väl dränerade, gärna steniga marker Skuggtålig.	Lätt och mjuk ved.	Innerbarken eller bastet användes till korgar och rep
Sorbus Rönn Oxel	<i>Sorbus sp.</i> <i>Sorbus aucuparia</i> <i>Sorbus intermedia</i>	120 år	Anspråkslös vad gäller jordmån men ljuskrävande	Hård och stark men känslig för röta. Räfspinnar, lieorv, yxskaft, skidor	Bark kvistar och löv till kreatursfoder. Bär till sylt mm Rönn och oxel går ej att skilja med vedartsanalys. Oxeln växer upp till Värmlands- Upplandsgränsen.
Salix Stort släkte med sälgar, pilar och viden	<i>Salix sp.</i>	60 år	Varierande anspråk vad gäller jordmån. De flesta arter är dock ljusålskande	Mjuk och lätt ved. Dåligt som bränsle och virke.	Barken har använts till garvning.
Tall	<i>Pinus silvestris</i>	400 år	Anspråkslös men trivs på näringsrika jordar. Den är dock ljuskrävande och blev snabbt utkonkurrerad från de godare jordarna när granen kom	Stark och hållbar. Konstruktionsvirke, stolpar, pålar, båtbygge, kärl (ej för mat) takspån, tjärbloss, träkol, tjärbränning	Underbarken till nödmjöl, årsskott kokades för C-vitaminerna. Även som kreatursfoder

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover. Rapporten kommer vid årets slut att sammanställas i rapportsamlingen Vedlab rapporter 2007. Denna ges ut för att resultaten ska finnas tillgängliga för forskning. Rapportsamlingar finns för varje år sedan 1995. Meddela om ni av någon anledning inte vill att er rapport ingår i samlingen.

Institutionen för naturgeografi
och kvartärgeologi

GÖTALANDSREGIONEN	
Inkom 2006-09-14	
Västarcvet	
Dnr	Arbetsbeteckning

Bohusläns museum
att/ Mikael Eboskog
Box 403
451 19 Uddevalla

ANALYSRAPPORT

Växtmakrofossilanalyser av jordprover från Hallerne, Norum s:n RAÄ 276, Bohuslän.

METOD

De tillsända proverna volymbestämdes genom att den lufttorkade jorden hälldes i en graderad bägare och en känd volym vatten tillsattes. Provvolymer utgjorde alltså jordpartiklar minus luftvolymen mellan partiklarna. Proverna preparerades därefter med en kombination av slammings- och flotationsteknik. Ingen särskild flotationsapparat utnyttjades. Sikt med 0,25 mm:s maskvidd användes. Proverna lufttorkades efter preparering och studerades under mikroskop i 6,7-40 gångers förstoring. Sedvanlig bestämmingslitteratur och fröreferenser har utnyttjats. Proverna innehöll rikliga mängder färska rötter samt enstaka färska frön, dagmaskkockonger och insekter. Dessa betraktades som recenta och noterades inte som fynd. Samtliga växtrester som redovisas var förkolnade. De preparerade proverna och fynd förvaras på Institutionen för Naturgeografi och Kvartärgeologi, men kan med kort varsel tillsändas uppdragsgivaren om så önskas.

RESULTAT

Femtiosex prover har analyserats och den preparerade mängden jord är sammanlagt 47,3 liter. Fynden redovisas i bifogad tabell. Vanligtvis analyseras cirka en liter jord för att få en rimlig representativitet. Eftersom resurserna i projektet var begränsade preparerades först en mindre mängd, 0,7-0,8 liter, jord ur varje prov. Av de prov som visade sig innehålla förkolnade frön preparerades sedan återstoden jorden. Utbytet var magert. Endast åtta prov innehöll fynd av förkolnade frön och enbart två prov (A1700 och A5339) visade på fynd i några större mängder. De sparsmakade fynden från Hallerna visar sammantaget på yngre järnålderns dominerande sädeslag, skalkorn och brödvete samt ogräsfrön som indikerar näringsrika åkrar – sannolikt gödslade. I hänseende till tolkning av aktiviteter vill jag inte sträcka mig längre än att det är troligt att matlagning skedde nära A1700. A5339 innehåller en stor andel ogräsfrön och kan möjligen kopplas till rensning av säd. I flera prov förekom enstaka sprutslag. Dessa visar att järnsmide förekom på platsen och smide bör kunna lokaliseras i omedelbar närhet till A1219, som innehöll rikliga mängder sprutslag.

Tyvärr gav det goda försöket bara små mängder växtfynd i utbyte som ger ringa underlag för diskussion kring odlingsekonomi och miljö. Men märk väl att detta är ett resultat. Det är signifikant få växtrester i proverna från Hallerne och det i sig är ett fenomen som har sin förklaring. De små fyndmängderna kan innebära att odling hade liten betydelse, eller att hantering av spannmål och matlagning skedde på andra ytor än de som proverna representerade.

2006-09-11

Mats Regnell

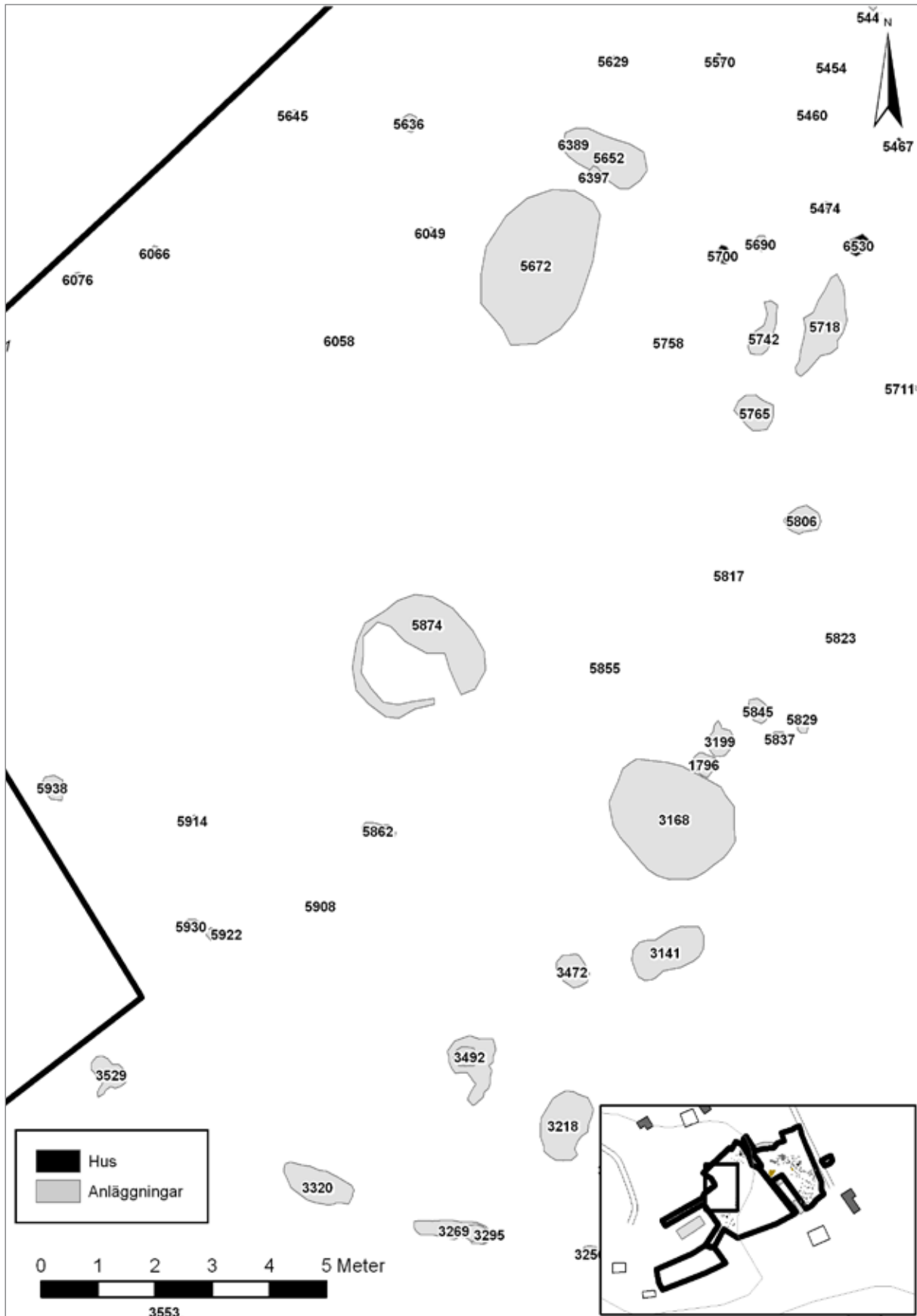
08-16 48 09 — 0705-43 45 86 — mats.regnell@geo.su.se

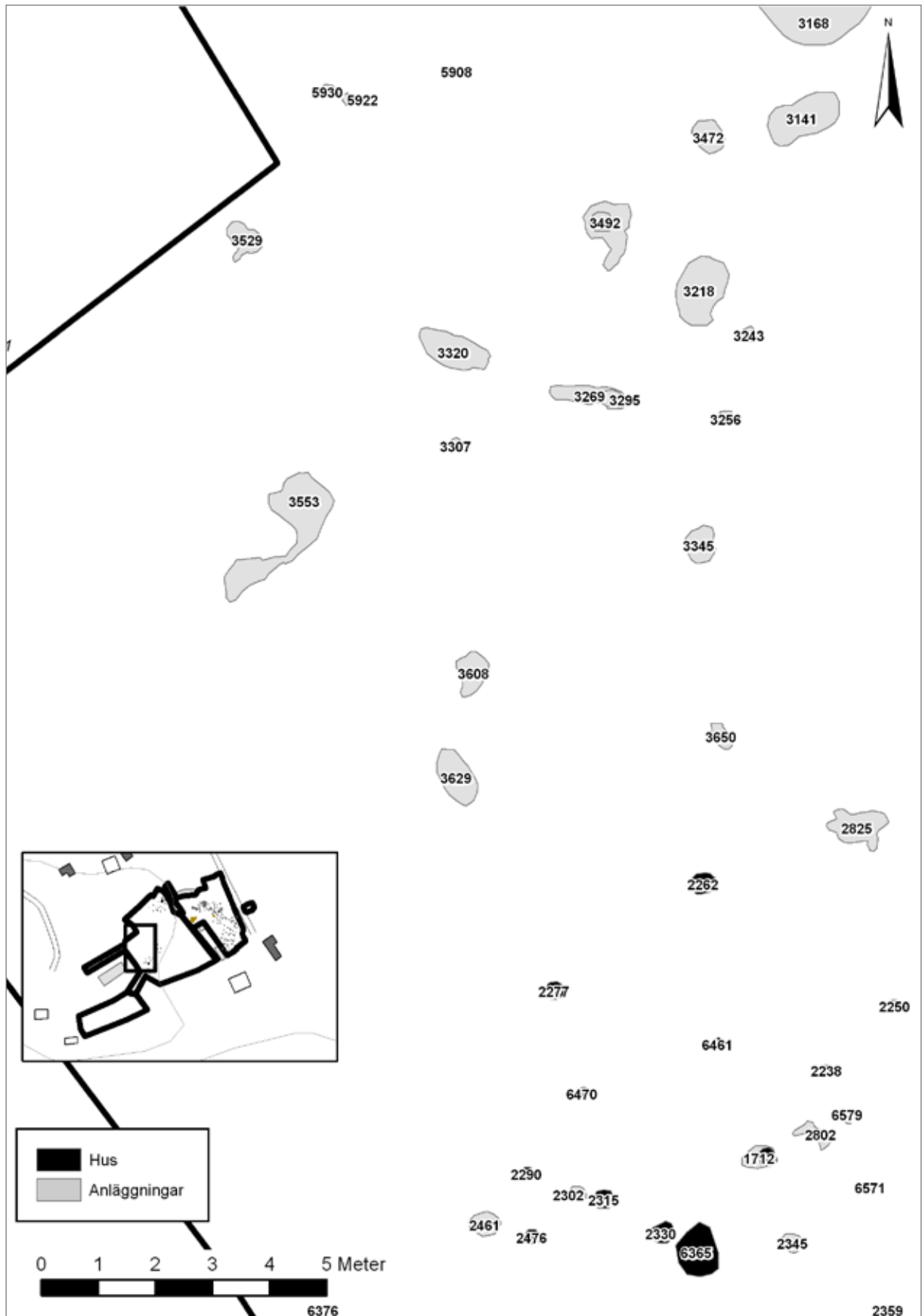
Makrofossilanalys

Hallerna, Norum
RAÄ 267

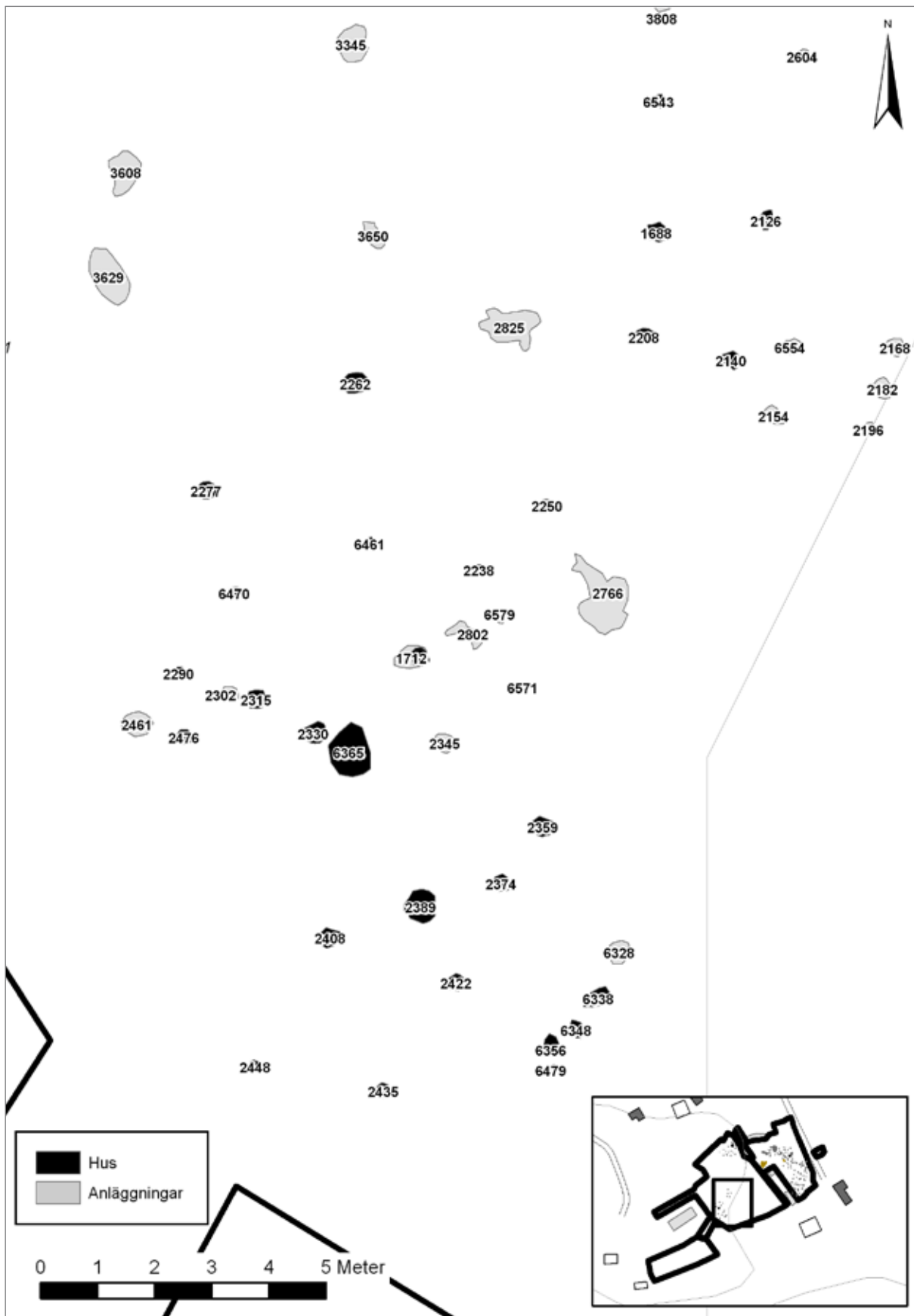
Anl.nr.	Provvoly m (l)	Sadeskorn - obest. (Cerealea indet.)	Brödvete (<i>Triticum aestivocompactum</i>)	Korn i allmänhet (<i>Hordeum vulgare</i> coll.)	Skalkorn (<i>Hordeum vulgare</i> var. <i>vulgare</i>)	Hasselöttskal (<i>Corylus avellana</i>) [antal skalfr.]	Gräs, obestämt (Poaceae indet.)	Mälla (<i>Chenopodium</i> sp.)	Nattskatta (<i>Solanum nigrum</i>)	Vanlig pilört (<i>Persicaria lapathiifolia</i>)	Akerbinda (<i>Fallopia convolvulus</i>)	Akerpilört (<i>Persicaria maculosa</i>)	Träkol*	Övrigt
A126	0,7												—	
A162	0,8												X	
A251	0,7												X	
A263	0,8												X	
A374	0,8												X	
A485	0,7												X	
A917	0,7												—	
A1077	0,8												X	
A1090	0,8												XX	Enstaka sprutslagg
A1116	0,8												X	
A1141	0,7												X	
A1155	0,8												X	
A1205	0,7												X	
A1219	0,7												X	Rikligt m sprutslagg
A1260	0,7												X	
A1359	0,8												X	
A1418	0,8												X	
A1566	0,7												X	
A1688	0,8												XXX	Ca 1 dl träkol
A1700	2,1	3	1	1	3	1				1			X	Enstaka sprutslagg
A1755	0,8												X	
A1796	0,8						1			1			X	
A2262	1,0												X	
A2315	0,7												X	
A2359	0,8												X	
A2374	0,8												—	
A2389	0,8												X	
A2408	0,8												X	
A2435	0,7												X	
A2695	0,8												X	
A3387	0,8												X	
A3951	0,8												XX	
A4045	0,8												X	
A4305	0,7												X	
A4576	0,8												X	
A5045	1,3		1										X	
A5258	1,8	1							1	1			X	Enstaka sprutslagg
A5303	0,7												XXX	
A5339	1,6	2		3			21		1	1			XX	
A5350	0,9						2		1				X	
A5433	0,7												X	Enstaka sprutslagg
A5440	0,7												X	Enstaka sprutslagg
A5467	0,8												X	Enstaka sprutslagg
A5474	0,8												X	
A5482	0,8												XX	
A5496	0,8												X	
A5570	0,8												X	
A6129	1,1						1						X	
A6141	0,8												X	Enst förk granbarr
A6160	0,8												X	
A6177	0,8												—	
A6186	0,7												X	
A6261	0,8												X	
A6365 L1	1,0						2			1			XX	
A6365 L2	1,0												X	
A6365 L3	0,3												X	Enstaka sprutslagg

* X= enstaka förekomst (tillr f AMS-datering), XX = vanlig förekomst, XXX = dominerande förekomst

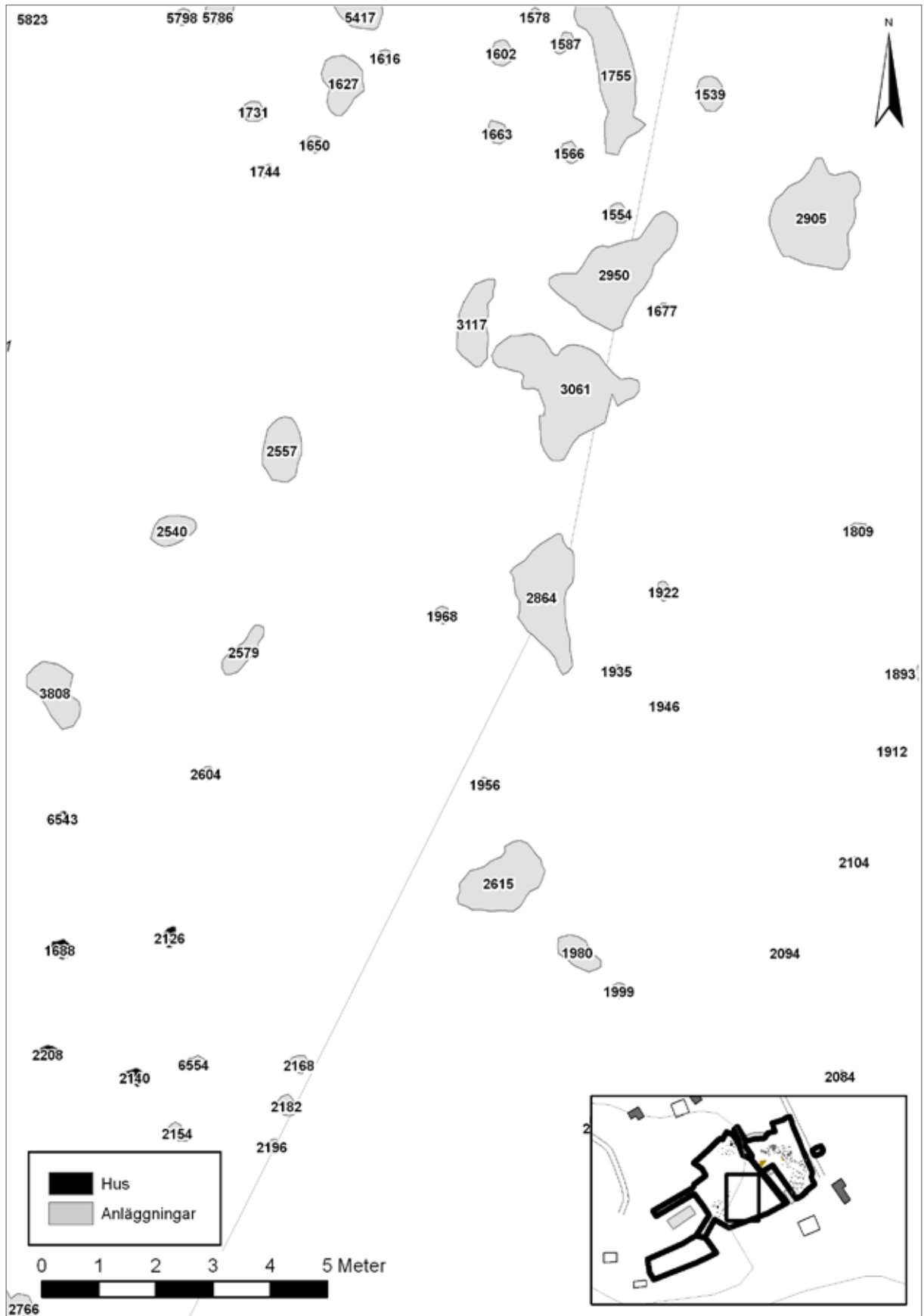

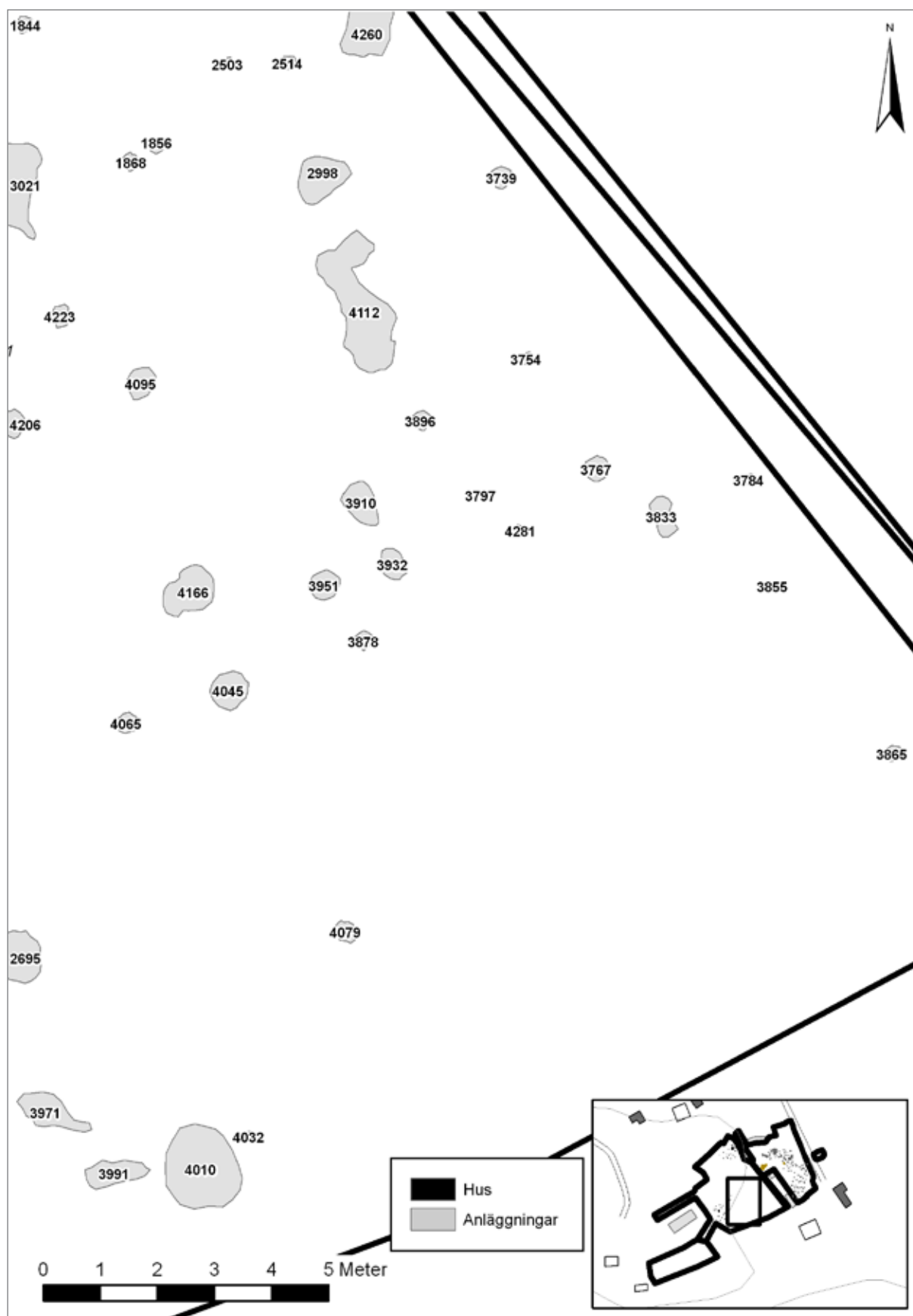

Bilaga 11. Hus 5 och 6 samt omgivande anläggningar skala 1:100. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684

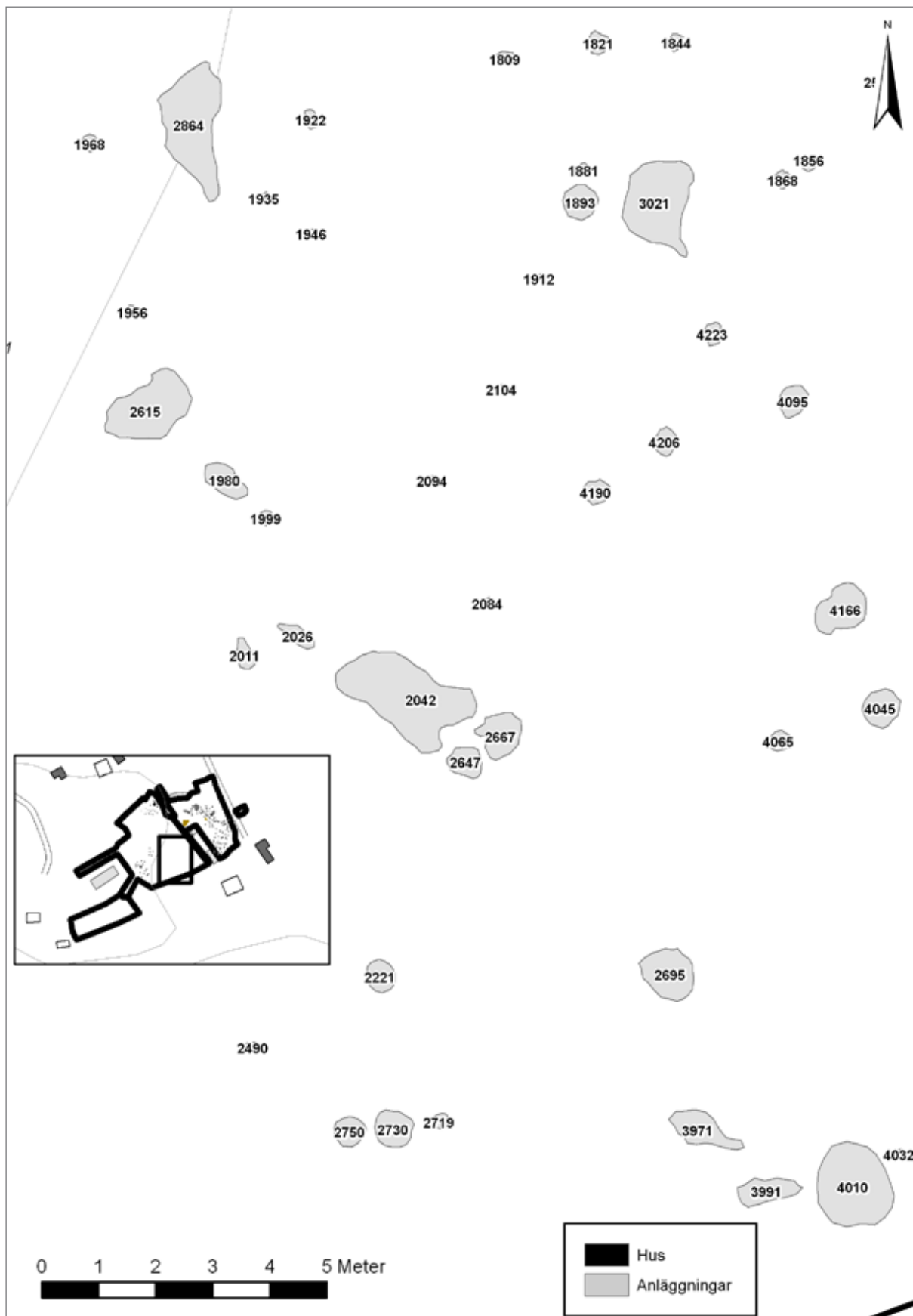

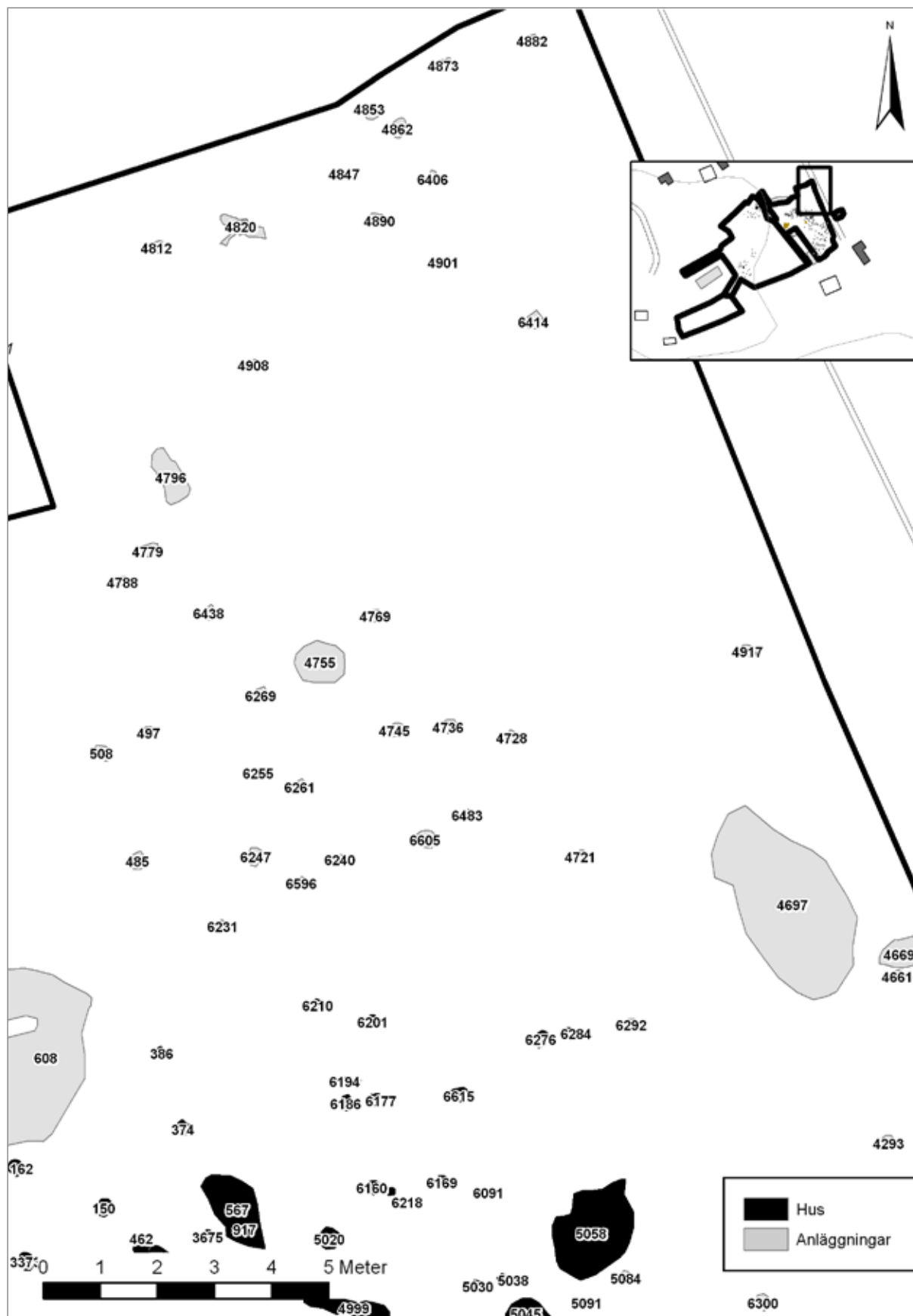
Bilaga 12. Anläggningar nordöst om hus 5 skala 1:100. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30.
Dnr 601-2012/1684

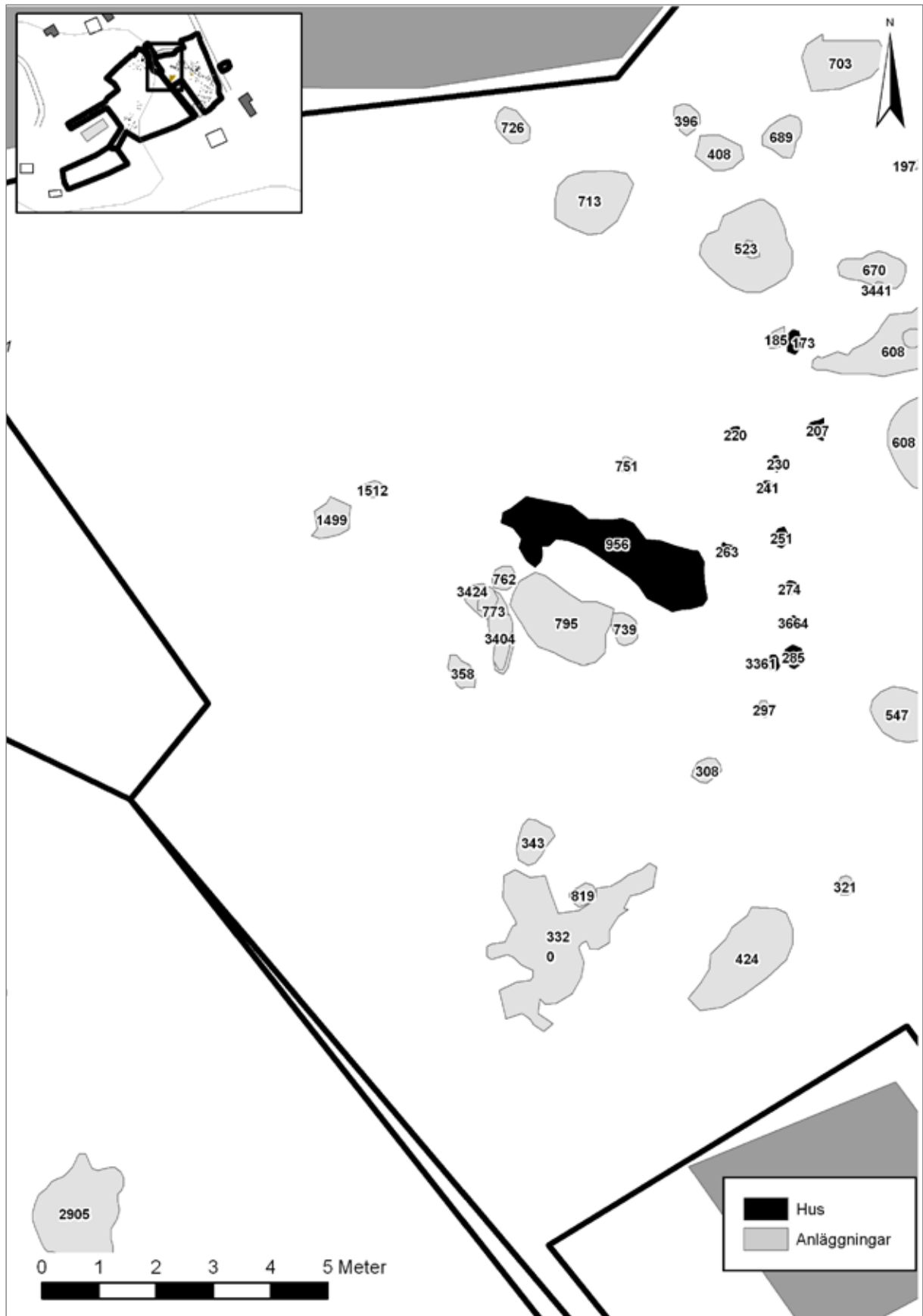

Bilaga 14. Anläggningar öster om hus 6 skala 1:100. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2012-03-30. Dnr 601-2012/1684

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala 2007-11-09

Mikael Eboskog
Bohusläns museum
Box 403
451 19 UDDEVALLA

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 30 59

Telefax:
018 – 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Resultat av ¹⁴C datering träkol och makrofossil från Bohuslän.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan. Makrofossilerna har behandlats med 0.5 % NaOH i 60°C under 1 timme.

Före acceleratorbestämningen av ¹⁴C-innehållet förbränns, det tvättade och intorkade materialet surgjort till pH 4, till CO₂-gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytiskreaktion.

I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	δ ¹³ C ‰ PDB	¹⁴ C ålder BP
Ua-34807	Norum 276, prov 162	-26,4	2 275 ± 35
Ua-34808	Norum 276, prov 251	-25,3	2 310 ± 35
Ua-34809	Norum 276, prov 1077	-25,4	2 290 ± 35
Ua-34810	Norum 276, prov 1219	-26,2	2 425 ± 35
Ua-34811	Norum 276, prov 1700	-28,0	2 335 ± 35
Ua-34812	Norum 276, prov 5045	-25,2	2 940 ± 35
Ua-34813	Norum 276, prov 5303	-27,7	2 440 ± 35
Ua-34814	Norum 276, prov 5474	-26,2	2 425 ± 35
Ua-34815	Norum 276, prov 5482	-28,6	2 440 ± 35
Ua-34816	Norum 276, prov 6129	-28,0	2 340 ± 35
Ua-34817	Norum 276, prov 6365	-26,9	2 400 ± 35
Ua-34818	Ödsmåls mosse RAÄ 301, prov P2	-26,3	1 710 ± 35
Ua-34819	Ödsmåls mosse RAÄ 301, prov P7	-25,2	2 295 ± 35

Med vänlig hälsning

Göran Possnert/Maud Söderman

